

წიგნი № 481 ტ. № 1 ფურ. № 6430

წიგნი № 481 ტ. № 1 ფურ. № 1782

1918 წ.
1782. (№ 6430). საზოგადოების წევრთა საერთო კრების
ოქმები, გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის მოხსენებები და
წლიური ანგარიშები. 1918 წ. ნომბრის 10—1919 წ. თებერვლის
4. ფურ. 54.

მიკროფოტოგრაფია
МИКРОФОТОГРАФИЯ

1918,
54-ა.

წიგნი № 481 ტ. № 1 ფურ. № 1782

ქ.შ.წ.გ. საზოგადოების

1918 წლის

ანგარიში.

ЦГИА ГССР
Фонд № 481
Опись № I
Дело № ~~6430~~ 1782

Фонд № 481

(название фонда)

(название структурной части)

ДЕЛО № ~~6430~~ 1782

ТОМ № _____

Сборная.

(заголовок единицы хранения)

Начато „ „ 1918 г.

Окончено „ „ _____ г.

на 54 листах

1918 წლის განმავლობაში გარდაიცვალნენ:

I. სოხუმის ქართული სკოლის გამგე დამსახურებული მასწავლებელი ნიკოლოზ ჯანაშია. ჯანაშია იყო ერთი საუკეთესო სახალხო მასწავლებელთაგანი. ამიერ-კავკასიის სემინარიაში კურსის დამთავრებისათვის იგი დანიშნა სახალხო სკოლის მასწავლებლად გურიაში. ორი წლის შემდეგ არჩეულ იქმნა ქ.შ.წ.ვ.გ.ს. ხენავის დაწყებით სკოლის მასწავლებლად.

ხსენებულ სკოლაში განსვენებული მსახურებდა 1898 წლამდე, ხოლო 1910 წელს გადავიდა ახლად დაარსებულ სოხუმის ქართულ სკოლაში, რომლის შენახვას კისრულობდა ადგილობრივი ქ.შ.წ.ვ. განყოფილება. აღნიშნულ სკოლაში დარჩა განსვენებული სიკვდილის დღემდე.

ქართული ენა ნიკომ საოსტატო სემინარიაში შეისწავლა. ქართული ენის შესწავლასთან ერთად იგი განიმსჭვალა სამშობლოს სიყვარულით და ღრმად შეითვისა უწყუარო დებულება, რომ სამშობლოს აყვავება მხოლოდ სწავლა-განათლების საშუალებით შეიძლება, რომ ცივილიზაციის ფერმენტი ელემენტარული განათლებაა, ხოლო ამის ცხოვრებაში გამჭარბული სახალხო მასწავლებელია... და კიდევაც დაამტკიცა, თუ როგორ უნდა იმსახუროს სახალხო მასწავლებელმა, რომ ცოცხალად მაინც გაამართლოს თავისი დანიშნულება.

განსვენებული თანამშრომლობდა სხვა და სხვა ყოველდღიურ გაზეთებში. სხვათა შორის მის ვალამს ეკუთვნის შრომა: "Архаический культ и бытъ", "Религиозныя вѣрованія архаичевъ", გამოცემა სამეცნიერო აკადემიისა.

განსვენებულ დარჩა ქვრივი და ერთი ვაჟი, რომელსაც დასრულებული აქვს სწავლა სოხუმის რეალურ სასწავლებელში.

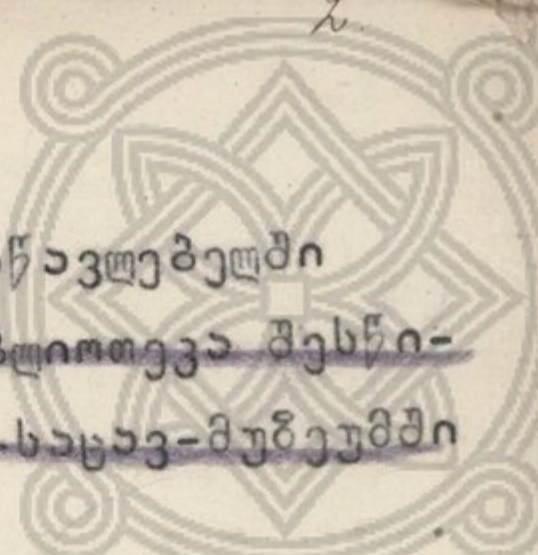
წ.ვ.გ. საზოგადოებამ განსვენებულის ოჯახს მისცა ერთდროულ დახმარებად 600 მანეთი და განსვენებულის ერთად-ერთ ვაჟს სვიმონ ჯანაშიას, სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტს დაუნიშნა სტიპენდია თვეში 100 მანეთი.

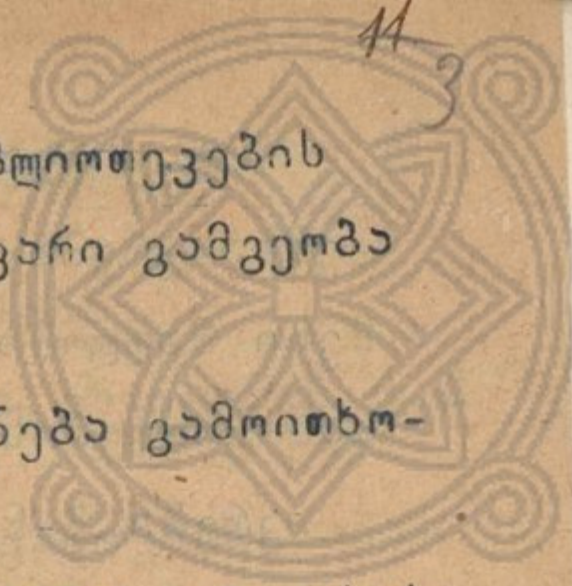
2. არსენ მამულაიშვილი - განსვენებული იყო წ.ვ.გ. საზოგადოების ნამდვილი წევრი და აქტიურ მონაწილეობას დებულობდა საზოგადოების მუშაობაში. შრომებით იგი იყო მასწავლებელი. მსახურებდა ვერის ქალაქის უმაღლეს დაწყებით სასწავლებელში. მწერლობაში იგი იყო ცნობილი "ლალიონის" პსევდონიმით. მის ვალამს ეკუთვნის "ფირალი დავლაძე, "რაქვიანა" და სხვა მოთხრობები. განსვენებულის ნეშტი დავრბალულია ქართველ მოღვაწეთა პანთეონში.

3. ვლადიმერ გობეჩია. განსვენებული იყო საქართველოს პარლამენტის წევრად. ესერების პარტიაში მას ეჭირა თავდ-საჩინო ადგილი. როგორც საზოგადო მოღვაწე და პირველი პარლამენტის წევრი განსვენებულის ნეშტი დავრბალულ იქმნა ქართველ მოღვაწეთა პანთეონში.

4. სრულიად საქართველოს კათალიკოზი კირიონი. მველი რეჟიმის დროს განსვენებული დიდ ღევნას განიცდიდა, როგორც ერთგული დამცველი საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიისა. განსვენებული დიდი ქველმოქმედი იყო.

არა ერთი და ორი ღარიბი სჭულენგი გაზრდილა უმაღლეს სასწავლებელში
განსვენებულის ხარკით. ^{ჩა. ყაიყ. სიყვარულში} განსვენებულმა მთელი თავისი ბიბლიოთეკა შესწი-
რა წ. ვ. ვ. საზოგადოებას. შემოწირულ ბიბლიოთეკას წიგნთ-საცავ-მუზეუმში
უჭირავს განსაკუთრებული ადგილი.

ლაივიწყოთ პროვინციის ბიბლიოთეკები. განყოფილებებს ბიბლიოთეკების შენახვა უსახსრობის გამო არ შეუძლიან და ამისათვის მთავარი გამგეობა უნდა დაეხმაროს.

სვიმონიშვილი - თუ მთავარ გამგეობას საშვალეა არ ექნება გამოიხონოს მთავრობის დახმარება და მოაწყოს სკოლები.

გ. მაჭავარიანი - მე წინადადება შემოჭქვს გადაღებულ იქმნას თბილისის ბიბლიოთეკების შესანახად 15,000 მანეთი, ნაწილი ამ ფულიდან - 5000 მან. მიეცეს მიმდინარე წლის განმავლობაში.

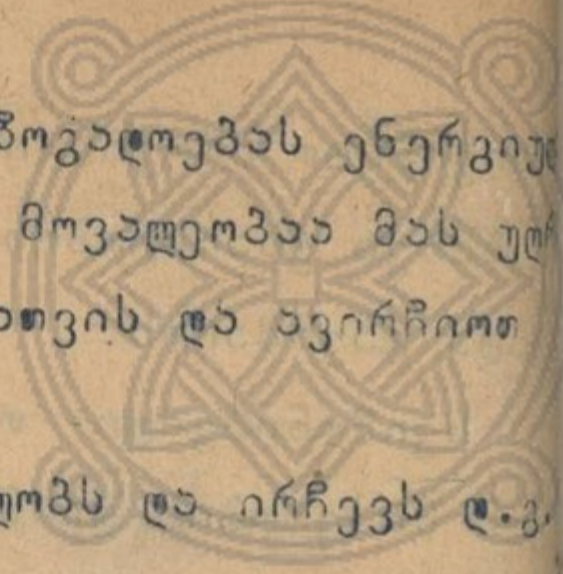
ივ. ავალიშვილი - ბიბლიოთეკები მაშინაა საჭირო, როცა ხალხს წერა-კითხვა ეცოდინება, ამისათვის საჭიროა ჯერ ვიზრუნოთ სკოლების გაუმჯობესებაზე და შემდეგ ბიბლიოთეკებზე.

მცირე კამათის შემდეგ ვრებას გამოაქვს შემდეგი დადგენილება: მასწავლებელთა ჯამაგირების გასაღიღებლად თვეში 400 მან. ვარაუდით გასაძღვრად აღრიცხვაში შეტანილი ჯამი I ნოემბრიდან წლის დამთავრებამდე დამტკიცებულ იქმნას, ამასთანავე მიენდოს გამგეობას მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესების საკითხი დაუვაავშიროს მთავრობის გადაწყვეტილებას აღნიშნული საგნის შესახებ და ამის მიხედვით გადასდგას საჭირო ნაბიჯები.

სკოლები ჯერ-ჯერობით დარჩეს ისევ წ. ვ. გ. ს. გამგებლობაში, მაგრამ რადგან საზოგადოებას სკოლების შესანახად და ჯეროვან ნიადაგზე დასაყენებლად არ მოეპოება სახსარი, მიენდოს ახალ გამგეობას შეიმუშაოს დაწვრილებითი აღრიცხვა იმ ხარჯებისა, რომელიც დასჭირდება საზოგადოების სკოლების მასწავლებელთა ჯამაგირებით დავმაყოფილებას იმ ნორმით, რა ნორმაც დაწესებული იქნება სამინისტროს სკოლებისათვის და ამის მიხედვით გამოიხონოს მთავრობის დახმარება მომავალი 1919 წ. I იანვრიდან წლის დამთავრებამდე დაევალოს ახალ გამგეობას შეისწავლოს როგორც თბილისის, ისე პროვინციების ბიბლიოთეკების მდგომარეობა და გადასდოს მიმდინარე წლის განმავლობაში საჭირო თანხა ბიბლიოთეკების გამგეობა ნივთიერი მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

თ. კიკვაძე-ყველას ვარგად მოგვხსენებათ, თუ რა დედაწლი მიუძღვის გ. ნ. ყაზბეგს წ. ვ. გ. საზოგადოების წინაშე. 1909 წ. იგი ენერგიულად მოღვაწეობს და მთავარი გამგეობის თავმჯდომარეობის მოვალეობას პირნათლად ასრულებს. მისი მოღვაწეობის ნაყოფია, რომ სულ მცირე ხნის განმავლობაში 1909 წ. დღემდე საზოგადოების ნივთიერი მდგომარეობა ერთი ათად გაუმჯობესდა და კულტურული მისიაც პირნათლად შეასრულა, ამისათვის მე წინადადებას ვაძლევ ვრებას გ-ნი ყაზბეგი აირჩიოს საზოგადოების საპაფიო წევრად და მთავარი გამგეობის საპაფიო თავმჯდომარედ.

კიკვაძის წინადადება ვრება ერთხულოვნად და ცაშის ცემით ეგებება და ერთხმად აღგენს არჩეულ იქმნას გ-ნი გ. ნ. ყაზბეგი საზოგადოების საპაფიო თავმჯდომარედ.

თ. კიკვაძე - ვარდა ვ. ნ. ყაზბეგისა ჩვენს საზოგადოებას ენერგიულ
ემსახურება 25 წელიწადი ღ. ვ. კარიჭაშვილი. ჩვენი მოვალეობაა მას უღრ
მესი მადლობა გამოუცხადოთ ხანგრძლივი სამსახურისათვის და ავირჩიოთ
საზოგადოების საპატიო წევრად.

კრება 2-ნ კიკვაძის წინადადებას ერთხმად ლებულობს და ირჩევს ღ. ვ.
კარიჭაშვილს საზოგადოების საპატიო წევრად.

3. ბურჯანაძე-წინადადებას აძლევს ^{არჩეულ} იქმნან საპატიო წევრებად
აგრეთვე ვრ. რცხილაძე და ლ. ბოცვაძე, რომელნიც გამგეობის წევრის მოვ
ალეობას ასრულებდნენ 10 წელიწადი.

კრება წინადადება ლებულობს.

ღ. კარიჭაშვილი/თავმჯღ./ გთხოვთ დაასახელოთ გამგეობის წევრები.

მ. ფოროშელიძე-წინადადება აძლევს კრებას არჩეულ იქმნან გამგეობის
წევრებად შემდეგი პირები: თ. კიკვაძე, ვ. ნინიძე, ი. გიორგობიანი,
ვ. წულაძე, ვ. ბურჯანაძე, ვ. ქავთარაძე, ს. იაშვილი, არჩ. ჯაჭანაშვილი
ლ. ბოცვაძე, ნ. ნავაშიძე ღ. კარიჭაშვილი, იმ. ივართავაძე, შ. დედაბრი
შვილი. სარევიზიო კომისიის წევრები: ვ. მაჭავარიანი, ესფ. ავალიძე ილი
და ღ. ლუმბაძე.

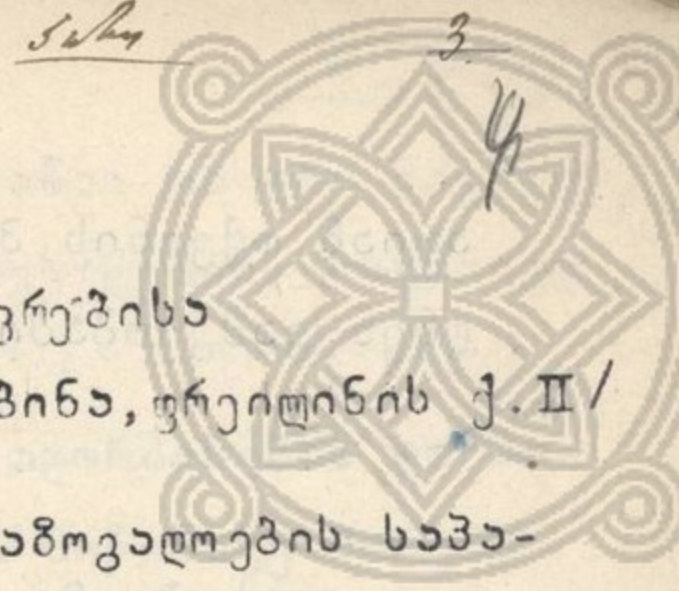
კრება 1-ნ მ. ფოროშელიძის წინადადებას ერთხმად ლებულობს და ირჩევ
გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრებად შემოდასახელებულ პირებს.

სექციების არჩევას კრება ანდობს თვით გამგეობას.

კრება იხურება ღლის 3 ს. და 5 წუთზე.

კრების თავმჯღომარე *პ. ჯანაშვილი*

კრების მდივანი *ვ. ბურჯანაძე*

✓ ო ქ მ ი

ქ.შ.წ.ვ.ვ. საზოგადოების რწმუნებულთა საზოგადო კრებისა
10 ნოემბერს 1918 წ. /ეროვნული საბჭოს ყოფილი ბინა, ფრეილინის ქ. II /

კრებას დაესწრო საზოგადოების 32 რწმუნებული; საზოგადოების საპა-
ტიო წევრი ანასტასია წერეთლისა.

კრება გახსნა საზოგადოების თავმჯდომარემ გ.ნ. ყაზბეგმა ღღის 12 ს.
და 25 წუთზე.

გ-მა გ. ყაზბეგმა მიმართა კრებას შემდეგი სიტყვით:

"ულრმეს სალამს მოგახსენებთ თქვენ, ბაჭონებო!

ამ მეორმოცე წლის კრებას, ჩვენის წესდების მე 20 მუხლის თანახმად,
კანონიერად ვაცხადებ.

ბაჭონებო! ~~შესანიშნავი~~ არის, რომ წლევეანდელი ჩვენი კრება, ახალის
დემოკრატიულ წესით შემდგარი, შეუერთდა დაბადების წელს ჩვენის თავი-
სუფლებით შემკულს რესპუბლიკასა, ვიმედოვნებთ, რომ ეს შემთხვევა კარგს
მომავალს გვიქადაგებს, ხოლო ამ ყამად ცხოვრება გაორვეცდა; იგი გვაძალღებს
დავიწყით მნელი საქმე მხნეთ და დაფიქრებით, რათა ბრწყინვალეთ გავიწა-
ნოთ ფონზე მძიმე ფვირთი ჩვენის საყვარელი სამშობლოს სასარგებლოდ. ნუ
დავივიწყებთ, რომ დიდი სიფრთხლე გვმართებს.

მაშ, ჩვენი პირველი ოცნება იქნება - გაუმარჯოს ჩვენს ჭაბუკს, ხოლო
აელ-ახლად დაბადებულს სახელმწიფოს! /ფაში/.

გავიმარჯოსთ თქვენ ახლად მოწვეულთ-მუშაკთ!

დაილოცოს თქვენი გზა და მარჯვენა! /ფაში/

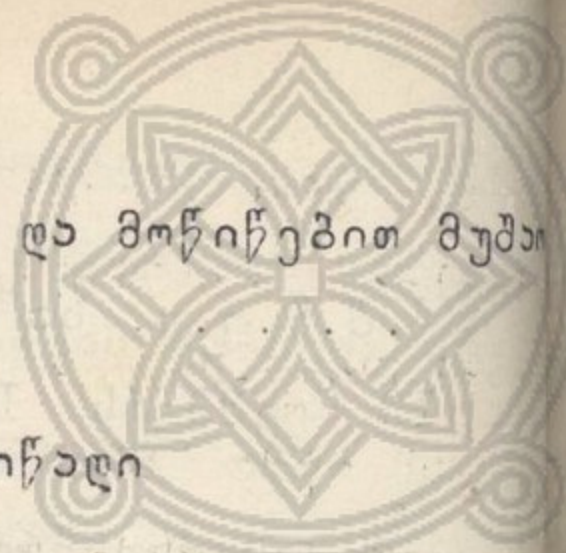
ვიდრე შეუდგებით საქმეების გარჩევას, გთხოვთ პაფივით მოიხსენოთ ის
მსხვერპლნი, რომელთაც შესწირეს თავიანთი სიცოცხლე სამშობლოს კეთილ-
დღეობას.

მოვიხსენოთ აგრეთვე ფეხზე წამოდგომით განსვენებულნი-წევრნი ჩვენის
წერა-კითხვის საზოგადოებისა: არსენ მამულაიშვილი და ნიკო ჭანაშია.
კრება ფეხზე წამოდგომით პაფივსა სჯემს განსვენებულთ/

მთავარი გამგეობა, რომელსაც ღღეს უთავდება არჩევნების ვადა, მოწიწე-
ბით გესალმებათ თქვენ, ბაჭონებო, და წარმოგიდგენსთ ანგარიშს თავის მოქ-
მელებისას და თანაჲ მოგახსენებს თავის აზრს შესახებ მომავალ საზოგადოე-
ბის მუშაობისას... იქნება ბევრი ნაკლიც ნახოთ მათ მუშაობაში; ხოლო
ათი წელიწადი შემკული თქვენის ნდობით მე, თავმჯდომარე გამგეობისა, ამ
გამოსალმების ღღეს ვამფვიცებ, რომ გამგეობის წევრნი ხელმძღვანელობდნენ
ხოლო წმინდა სურვილით, რათა აღიღონ ჩვენი სასიქაღულო და საქართველოს
უძველესი წერა-კითხვის საზოგადოება.

ნება მიბოძეთ ხაზი გაუსვა, რომ გამგეობის წევრნი, რომელნიც სუყვე-
ლანი ემსახურებოდნენ საზოგადოებას უსახყიდლოდ და თავდადებით, დირსნი

არიან თქვენის პატივისა; მათ შორის განუწყვეტლად და მოწინებით მუშაობდნენ გამგეობაში ბ. დ. კარიჭაშვილი 26 წელიწადი

ბ.ბ. ლ. ბოცვაძე } ათ ათი წელიწადი
გრ. რცხილაძე }

დაუასება მათი შრომისა თქვენს ხელს არის.

ჩემს მოკლე მოხსენებას კი იმითივე ვათავებ, რითიც დავიწყე:

-გაუმარჯოს ჩვენს თავისუფალს სამშობლოს! /ცაში/.

-გაუმარჯოს თქვენს მომავალს მუშაობას! /ცაში/ "

გ. ნ. ყაზბეგი- ეხლა უმორჩილესად გმხოვთ აირჩიოთ კრების თავმჯდომარეები: თქვენ ბრძანდებოდეთ.

გ. ნ. ყაზბეგი- მაღლობას მოვახსენებთ პატივისცემისათვის, მაგრამ რემოება ნებას არ მაძლევს თავმჯდომარეობა გავსწიო.

ამის შემდეგ კრება გ. ნ. ყაზბეგს ერთხმად ირჩევს კრების საპატიო თავმჯდომარედ, ხოლო კრების თავმჯდომარედ დ. გ. კარიჭაშვილს.

დ. კარიჭაშვილი იჭერს თავმჯდომარის ადგილს და სთხოვს კრებას აირჩევს მდივანი.

კრების მდივნად ირჩევენ ვ. ა. ბურჯანაძეს.

თავმჯდომარე- წინადადებას აძლევს მდივანს წაკითხოს დღის წესრიგი

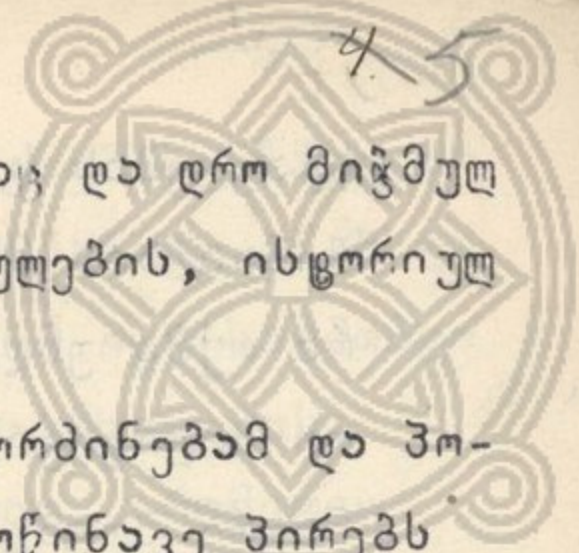
მდივანი კითხულობს: I/ გამგეობის მოხსენება აწინდელი სამოქმედო გეგმის შესახებ, 2/ სარევიზიო კომისიის მოხსენება 1916-1917 წლების გამგეობის მოქმედების შესახებ, 3/ 1916-1917 წ. გამგეობის მოქმედებების ანგარიშების განხილვა; 4/ 1918 წ. ხარკთ-აღრიცხვა; 5/ გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.

წაკითხულ დღის წეს-რიგს კრება ერთხმად ამტკიცებს.

მდივანი ვ. ბურჯანაძე- აკეთებს მოხსენებას საზოგადოების აწინდელი სამოქმედო გეგმის შესახებ:

" მომავალი წლის 15 მაისს სრულდება 40 წელიწადი ქ. მ. წ. ვ. გ. საზოგადოების დაარსების დღიდან. 40 წლის არსებობის საიუბელიო დღესასწაულს ჩვენი უძველესი კულტურულ-განმანათლებელი საზოგადოებისას, ეჭვი არ უღირსეულად და შესაფერისად ვაღაიხდის მომავალი მთავარი გამგეობა, რომ საც აირჩევს დღევანდელი საზოგადო კრება. ამ ყაზად კი გამგეობა საჭირო სთვლის 1916 და 1917 წლების ანგარიშებთან ერთად მოახსენოს რწმუნებულთა საზოგადო კრებას მოკლე ანგარიში ჩვენი საზოგადოების მოქმედებისა წარსულის ხნის განმავლობაში.

ქ. მ. წ. ვ. გ. საზოგადოება დაარსებულია იმ ახალი თაობის შრომით და მცადინეობით, რომელიც აღიზარდა წარსული საუკუნის 60-ან წლების პრინციპებზე, როდესაც საკითხი ეროვნებათა თვითგამორკვევის შესახებ შეიქმნა ევროპის ყველა ხალხის მოძრავ თემად და რუსეთის ხალხის მედიდური ინსტრუქციებით თანდათან უთმობდნენ ადგილს საზოგადოებრივ აზრთა მოთხოვნილ განსჯას

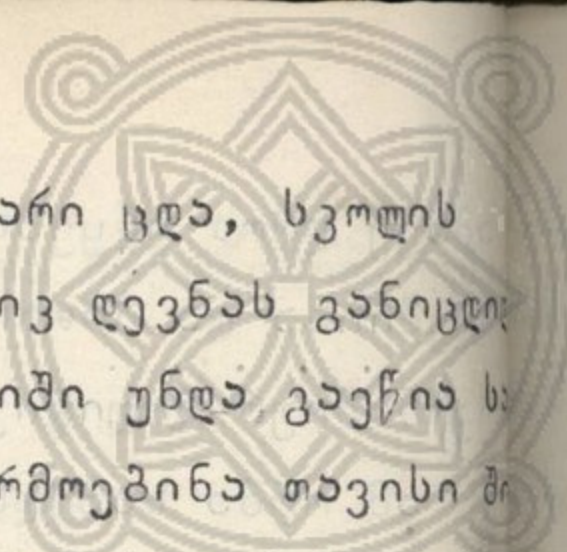
ამავე დროს იწყებს აღორძინებას საქართველოს ახალი ხანა, და დრო მივხედოთ შოეზიისა და მოთხრობების ადგილს იჭერს ხალხის ზნე-რვეულების, ისტორიულ ეკონომიურ-პოლიტიკური შინაარსის თემები.

ამ ორმა საბედნიერო მოვლენამ: ბეჭვლითი სიწყვის აღორძინებამ და პოლიტიკურ რეჟიმის შესუსტებამ ფრთა შეასხა საქართველოს მოწინავე პირებს და იმ დროს ერთის მოღვაწის სიწყვით, მეფის-ნაცვლის კანცელარიის გამგის გენ. სტაროსელსკის დახმარებით ძლივს მოხერხდა დამტკიცება 1879 წელს საქართველოში მაშინ ერთად ერთის კულტურულ-განმანათლებელ საზოგადოების წესდებისა სახელდობრ ქ.შ.წ.ვ.გ. საზოგადოებისა. ასეთ სახელწოდებას თავის მიზანიც ჰქონდა. ამ საზოგადოების დამფუძნებელთ ვარგად ჰქონდათ გათვალისწინებული, რომ მარტო წერა-კითხვას არ შეუძლიან სავსებით ამოსწეროს სახალხო განათლების შესახები საკითხი, რომლისთვისაც უპირველესად საჭიროა მეცნიერების მნათობნი და თავისუფლება, მაგრამ ამასთან ანგარიშუნდა გაეწიათ მთავრობისათვის, რომელიც გარუსების პოლიტიკით იყო გაყდენთილი და ნებას რთავდა მხოლოდ პირუ ელ დაწყებით სკოლის დაარსებისას, ისიც იმ პირობით, თუ საგნების სწავლება რუსულს ენაზედ იქნებოდა. დამფუძნებელთ ძალა-უნებურად უნდა გაეთვალისწინებინათ აღნიშნული პირობები და დაკმაყოფილებულ იყვნენ "წერა-კითხვის" საზოგადოების სახელწოდებით, თან დაესახათ ფართლი მიზანი; ესარგებლნათ ბუნდოვნად შედგენილ წესდებით, მაშინდელ მოხელეთა საქმისადმი ფორმალ დამოკიდებულებით და შეუმჩნევლად გაეფართოვებინათ თავიანთი პროგრამა, ვიდრე არ მიაღწევდნენ საჩადელს სამშობლო ენაზედ საგნების სწავლებისას.

1881 წელს მეფის ნაცვლის მიერ დამტკიცებულის გეგმის თანახმად ნება დართულ იქმნა სამშობლო ენაზე სწავლება პირველ დაწყებით სკოლებში, მაგრამ ისიც მხოლოდ პირველ განყოფილებებში.

საზოგადოების მოქმედების პირველმა სამმა წელმა მშვიდობიანად განვლო. საზოგადოებამ უკებ დაიმსახურა მცხოვრებთა თანაგრძობა და, მიუხედავად ყოველ წლიურის გადასახალისა 25 მან. დამფუძნებელთათვის, ხოლო 6 მ. ნამდვილ წევრთათვის, ხალისიანად ეწერებოდნენ საზოგადოების წევრებად. პირველმა გამგეობამ დ. ყიფიანის და დ.ი. ჭავჭავაძის ხელმძღვანელობით ფართო გეგმა დაისახა სამოქმედოდ და სულ მოკლე ხანში საზოგადოების ვიწრო შენობა გაივსო სხვა და სხვა ძვირფასი შემოწირულებებით, რომლებმაც საძირკველი ჩაუყარეს ეხლანდელს საგანძურს, ძველის ნივთების, ხელთნაწერების და წიგნების სალაროს. თუმცა დიდხანს არ გავრძელებულა საზოგადოების მშვიდობიანი ცხოვრება, ალექსანდრე მე II სიკვდილის შემდეგ 1881 წელს რუსეთში გამეფდა საშინელი რეაქცია, რომელმაც სხვათა შორის დიდხანს შეაჩერა საქართველოს კულტურული ცხოვრების მსვლელობა.

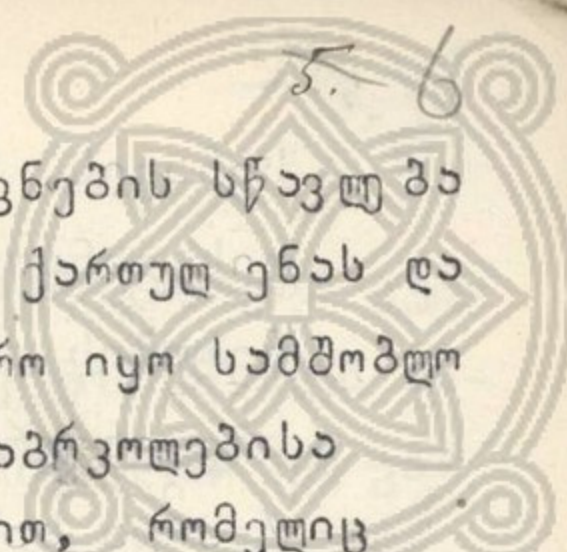
საშინელი რეაქცია იყო გამეფებული იმ დროს რუსეთის ყველა ფიშის და საფეხურის სასწავლებელში. მაშინდელმა სამოსწავლო მთავრობამ უბინსკის სახელმძღვანელო წიგნების წინააღმდეგაც კი გაილაშქრა და ამ წიგნებით

სწავლებას სკოლებში მავნებლად სთვლიდა, ყოველ-გვარი ცდა, სკოლის შინაარსის მხრით განახლებისაკენ მიმართული, სასტიკ ღვეწას განიცდოდა თქმა უნდა ჩვენ ადგილობრივ მთავრობასაც ანგარიში უნდა ვაეწია სათო პოლიტიკისათვის და ამ პოლიტიკის მიხედვით ეწარმოებინა თავისი მინაური პოლიტიკაც. ეს პოლიტიკა იყო პოლიტიკა გარუსებისა, რომლის პირდაპირად ვაკვასიაში პირველად გამოვიდა მაშინდელი სამოსწავლო ოქტის მმართველი, ცნობილი იანოვსკი; ეს მოხელე თვით მეფის მოადგილის მიერ დადასტურებულ 1881 წლის სამოსწავლო გეგმის წინააღმდეგ გაილაშქრა და უაქტიურად სრულიად მოსპო სამინისტრო უწყების სკოლებში ხსენებული გეგმის მიხედვით სწავლის წარმოება. ვაზარმული დისციპლინა, მუნჯურ მეთოდზე დაყრდნობული სწავლების სისტემა, ელემენტარულ სკოლებიდან ქართული ენის სრული განღვეწა; - აი მაშინდელი სამოსწავლო მთავრობის მოხელეთა სამოქმედო გეგმის უმთავრესი მუხლი, იხაღია, ასეთი პოლიტიკის არსებობის დროს, რომელი იყო მუშაობა წ.ვ.გ. საზოგადოებისათვის, როცა ყოველს მის ნაბიჯს რაჭათ უღვა მთავრობის ერთგული მოხელე. საზოგადოების არსებობის განმარტობაში არა ერთი და არა ორი შეცდავა მოხვლია გამგეობას მთავრობას ახალი სკოლების დაარსებისა და სასწავლო გეგმის პროგრამების ნიადაგმაგრამ მორატურად და კანონიერად გამარჯვებული ხშირად ამ უთანასწორ ბრძოლაში წ.ვ.გ.ს. გამოსულა, თუმცა ზოგჯერ მთავრობას თავისი ყინიც დაუვმაყოფილებია. ასეთის ეკლიანი გზით მსვლელობით საზოგადოებამ მიიწია დღევანდელ თავისუფლებამდე, რომელიც მოითხოვს ჩვენგან ახალ შემოქმედებით მუშაობას.

დაწვრილ ბითი ცნობები საზოგადოების ნივთიერ ღონისძიებათა მდგომარეობის შესახებ მოყვანილია 1916 და 1917 წლების ანგარიშებში. აქ ვიხსენებ საჭიროდ ვსთვლით აღვნიშნოთ, რომ საზოგადოების საზრუნავ საგნებს შევგენდა:

- 1/სახალხო პირველ დაწყებით განათლების საქმე, სახალხო ბიბლიოთეკების, სამკითხველოების, საჯარო ტექნიკებისა და სახალხო კითხვების მოწყობა, სწავლებელთა კრებების გამართვა.
  - 2/ქართულ ენაზე სახელმძღვანელო, სახალხო საკითხავისა, საბავშვო წიგნების ბეჭვდა-გამოცემა.
  - 3/წიგნების ვაჭრობის ორგანიზაცია საკუთარის წიგნთა საწყობისა და მალაზიის საშუალებით.
  - 4/ჩვენი ეროვნული მუშეუმისათვის ძველი ხელთნაწერების, სიგელ-გუჯების და სხვა ისტორიულ-არქეოლოგიურის საბუთების შეკრება.
  - 5/სპეციალი ფონდების შეკრება და განაწილება რუსეთისა და საზღვარგარეთის უმაღლეს სასწავლებლებში მოსწავლე სტიპენდიათა შესანახად.
  - 6/საზოგადოების ნივთიერ საშუალებათა გაძლიერებისათვის ზრუნვა.
  - 7/ქართველ მოღვაწეთა პანთეონის მოწყობა.
- პოლიტიკა, რომელსაც საზოგადოება აწარმოებდ სახალხო განათლების

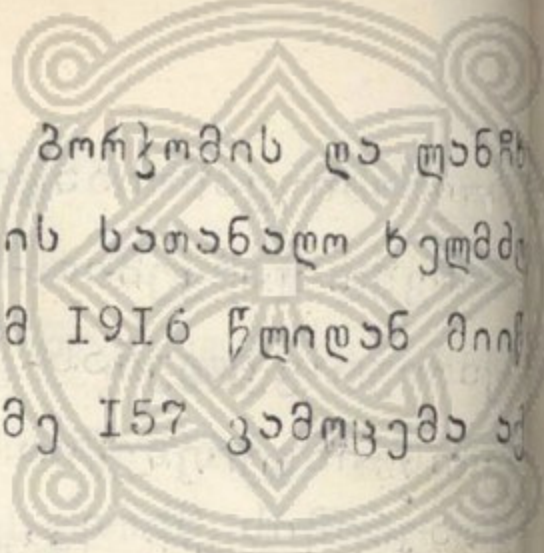
სფეროში გამოიხატება შემდეგში: ქართულ ენაზე ყველა საგნების სწავლა
 პირველ დაწყებით სკოლებში, სკოლების გახსნა იქ, სადაც ქართულ ენას და
 ქართულ კულტურას განსაცდელი მოელოდა, სადაც უფრო საჭირო იყო სამშობლო
 ენის ინტერესების დაცვა და, მიუხედავად მრავალ-გვარ დაბრკოლებებისა
 მთავრობის მხრივ, მან მაინც შესძლო იმ მცირე საშვალებით, რომელიც
 მას მოეპოვებოდა, გაუხსნა მთელი რიგი სკოლებისა, ეკისრნა მართვა-გამ-
 გებლობა, შეედგინა სანიმუშო პროგრამები, გაეწია სათანადო ხელმძღვანე-
 ლობა სისტემატური რევიზიის საშვალებით, მოეწვია სპეციალი მეთვალყუ-
 რე და სხვა... სკოლების რიჯვის გადიტ ბას ხელი შეუწყო უმთავრესად
 საზოგადოების განყოფილებათა დაარსებამ საქართველოს სხვა და სხვა ად-
 გილებში. 1907 წლამდე საზოგადოებას ჰქონდა მხოლოდ 10 სკოლა, აქედგან
 თავის საკუთარი ხარჯით ინახავდა 7-ს, 1907 წლიდან დღემდე მოემადგა
 17 სკოლა, აეს, რომ ამ ყამად საზოგადოების გამგებლობა ში ირიცხება
 24 სკოლა. აქედგან განყოფილებები ინახავენ თავის ხარჯით: ბაქოს, ბათო-
 მის, სოხუმის, გუდაუთის, ვაკვავის, არმავირის, ნუკრიანის და თელავის
 სკოლებს, დანარჩენს საზოგადოების მთავარი გამგეობა.

გარდა საკუთარი სკოლებისა, საზოგადოების გამგეობას მოწვეული ჰყავ-
 და თავისი ხარჯით ქართული ენის მასწავლებელი: თბილისის საქველმოქმე-
 ლო საზოგადოების: ვერის, სოფიის, კუვიის და ავლაბრის სკოლებში და
 აგრეთვე გალის /სამურზაყანოში/ მეორე კლასიან სამასწავლებლო სკოლისა,
 აძლევდა შემწეობას ფულითა და წიგნებით გარეშე სკოლებს; მართავდა მას-
 წავლებელთა ყრილობებს, ომის დაწყების შემდეგ მთავრობის დახმარებით
 დაარსა ომისაგან დაზარალებულთა და გადმოხვეწილთა შვილებისათვის თავ-
 შესაფარი ბაქოსა და სოხუმის სკოლებთან.

სკოლების დაარსებასთან ერთად არა ნაკლებს ყურადღებას აქცევდა სკო-
 ლის გარეშე განათლებას, რისთვისაა დაარსებდა ბიბლიოთეკებს, სამკითხვე-
 ლებს, მართავდა სახალხო კითხვებს ბუნდოვანი სურათების საშუალებით
 და სხვა... ბიბლიოთეკების რიჯვის თვალსაჩინო გადიტ ბას ხელი შეუწყ-
 ყო განყოფილებების დაარსებამ ასე, რომ, თუ 1907 წლამდე საზოგადოებას
 საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეში მხოლოდ 12 ბიბლიოთეკა ჰქონდა,
 1918 წლის I იანვარს. საზოგადოების გამგებლობაში ირიცხება 120 ბიბლიო-
 თეკა-სამკითხველო.

საზოგადოება შეძლების და გვარად მეთვალყურეობასაც უწევდა სამკით-
 ხველოებს სპეციალად ამ მიზნისათვის მოწვეულ პირისა და ადგილობრივ
 განყოფილებათა საშვალებით.

საზოგადოება აწარმოებდა წიგნების გამომცემლობის საქმესაც. ბეჭდავ-
 და სახელმძღვანელო, სახალხო საკითხავ და სამეცნიერო წიგნებს. აწარ-
 მოებდა და აწარმოებს წიგნებით ვაჭრობას ნარდათ და ცალობით; ხელს
 უმართავდა განყოფილებებს მოეწყო წიგნებით ვაჭრობა, რისთვისაც უხსნიდ
 მათ საჭირო ნდობას- ამ ყამად წიგნების ვაჭრობას აწარმოებენ: თელავის,

სენაკის, სიღნაღის, გორის, სამცხრედიის, ვანის, ბორჯომის და ტანის
თის განყოფილებები. წიგნების გამომცემლობისათვის სათანადო ხელმძღ
ნელობის გასაწევად და მეთვალყურედ საზოგადოებამ 1916 წლიდან მიიღ
სპეციალური პირი. ამ ამაღ საზოგადოებას უკვე მე 157 გამოცემა ა
/გარდა სახელმძღვანელო წიგნებისა/.

საზოგადოება ჰკრებდა ჩვენი წარსული კულტურის ნაშთებს, ხელთნა
რებს, სიგელ-გუჯრებს, ძველ ფულს, მხაფრულ ნაწარმოებთა და სხვათა
ახე რომ ამ ამაღ საზოგადოებას აქვს ქართველი ერის უძვირფასესი
მი-წიგნო-საცავ-მუზეუმი, რომელიც მოთავსებულია ქართულ გიმნაზიის
შენობაში. 1918 წლის I იანვრისთვის -წიგნო-საცავში ირიცხებოდა 66
ქართული ხელთნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი; 5994-რუსულ ენაზე და უს
ენაზე დაბეჭდილი წიგნი. 1231 ცალი ანუსხული სიგელ-გუჯრებისა.

სამუზეუმო ნივთების რიცხვი 1003 ცალს უდრის, 5495 ცალი ნუმი
ფიკური კოლექცია, 3450 ცალი სურათების კოლექცია.

თითოეულ ზემოდასახელებულ დარგს 1912 წლიდან დაწყებული განაკე
გამგეობასთან არსებული სექციები: სასკოლო, ბიბლიოთეკებისა, წიგნ
გამომცემელი და სამუზეუმო.

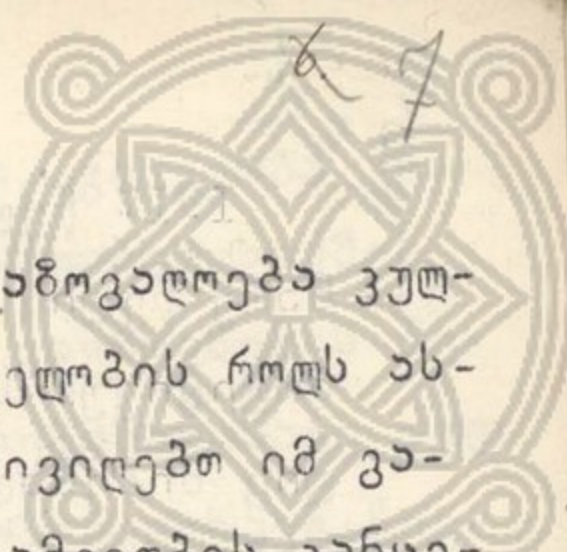
საზოგადოება ზრუნავდა თავის ნივთიერ ღონისძიებათა გამლიერების
საქმეზე. შემოსავლის წყაროებს შეადგენდა შემოწირულებანი, საწევრო
ნაანდერძევი, სეირნობათა და საღამოების გამართვის საშვალეებით, წ
ნების ვაჭრობით და სხვა... საზოგადოების ქონებრივი მდგომარეობა
თვალსაჩინოდ გაუმჯობესდა.

დაარსების დღიდან საზოგადოების საერთო შემოსავალი /განყოფილებ
არ ვანგარიშობთ/ 1918 წ. I იანვრამდე იყო- 758,002-42კ. გასავა
ლი- 690,098-78კ.

წიგნის მაღაზიის და საწყობის მოგების საერთო ჯამი - 159,506-7
საზოგადო დანიშნულების, სპეციალური და გარდამავალი თანხების რ
დენობა 41-დე ავიდა. საზოგადოების ბალანსი 1915 წელს I იანვარს უ
და /35 წლის არსებობის თავზე/ - 394,089-98კ. 1918 წ. I იანვარს
560,543-82 კ./ორი წლის განმავლობაში მოემადგა-166,453-84კ/. 1918
I ნოემბერს ბალანსი უდრის უკვე 824,738-44კ. /10 თვის განმავლობა
მოემადგა 264,194-62კ/.

1907 წელში საზოგადოების წესდება შეიცვალა, ამ წესდებით შემცი
ბულ იქმნა საწევრო გადასახადი 6-დან 3 მანეთამდე, ამავე წესდებით
ზოგადოებას მიეცა უფლება განყოფილებათა დაარსებისა, 1918 წლამდე
ყოფილებათა რიცხვი 47-დე გაიზარდა.

უკანასკნელთა წესდებაში ავლილება შეცვანილ იქმნა 1916 წელს. ახ
წესდებით მთავარ გამგეობას ირწევს რწმუნებულთა საზოგადო კრება.
საწევრო გადასახადი შემცირებულია I მანეთამდე. საზოგადოების წევრო
რიცხვმააც თვალსაჩინოდ იმატა: 1918 წლის I იანვარს საზოგადოებას

შეიქმნა სულ 38,942 ჟევრი.

სიმართლეს მოვლ ბული არ იქნება ვსოქვათ, რომ ჩვენი საზოგადოება ვულ-
ტურულ განმანათლებელ სფეროში ნამდვილ ერობათა თვითმართველობის როლს ახ-
რულეზდ ერთის მხრით და მეორე მხრით, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ ვა-
რემოებას, რომ მთელი საქმის წარმოება, როგორც მთავარი გამგეობის ვანცე-
ლარიაში და მაღაზიაში, ისე ვანყოფილებებში ქართულ ენაზე სწარმოებდა, ჩვე-
ნი წ.ვ.გ. საზოგადოება ამავე დროს ერთგვარი სარქოლევ იყო მომავლისათვის
მომზადებული დაწესებულებებში ნაციონალიზაციის პრინციპის ვასაფარებლად.

უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ საზოგადოებამ საძირკველი ჩაუყარა ქართულ
მოდერნთა სავანეს მოწყობის საქმეს, რისთვისაც შეიძინა დიდუბის ეკლეს-
იის ვალავანში 50,000 მან. ღირებული II სსსა-დე აღვილი სულ მცირე ფას-
ში -5000 მანეთად.

ამ ეამად საზოგადოების მთელი ქონების ღირებულება I $\frac{1}{2}$ მილიონს აღემატა-
და დაწვრილ ბითი ცნობები ჩვენი საზოგადოების მოქმედებიდან ბევრს სა-
გულისხმოს ვვეფყოდა, მაგრამ ჩვენ აღვნიშნეთ მხოლოდ უმთავრესი ფაქტები
საერთო მდგომარეობის ვასაშუქებლად.

თქვენდა საყურადღებოდ წარმოდგენილია ორი უვანასკნელი წლების ანგარი-
შები 1916 და 1917 წლებისა. სამწუხაროდ ქალაქის საშინელი სიძვირისა ვა-
მო გამგეობამ ვერ დაბეჭდა ხსენებული ანგარიშები.

მოგხსენდებათ ორგინალი, სარევიზიო კომისიის დასკვნით.

1916 წელს საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო -57,803-673. ვასავა-
ლი- 52,607-523. შემოსავალი აღემატება დამფუძივებულ ხარჯთ-აღრიცხვით ნა-
ვარაუდევ შემოსავალს /54,760-53/ -3043 მ.-I4 ვ., ვასავალი ნაკლებია
ნავარაუდევზე 2153-013-ით.

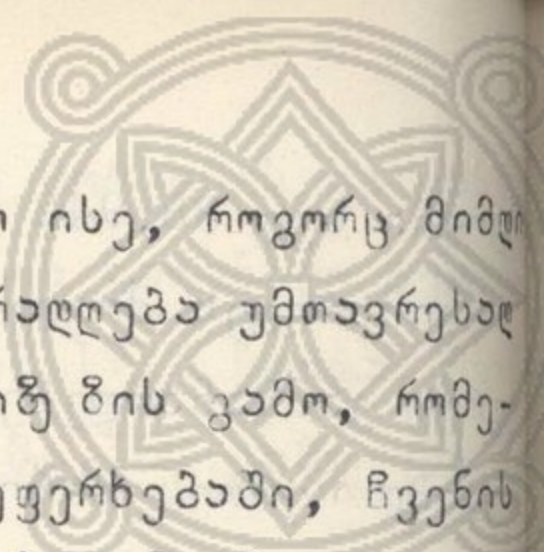
1917 წლის I იანვარს ნაშთი იყო 5196-15, აქედგან 10% მიემადა სათა-
დარიგო თანხას, ხოლო 90% შევანილ იქმნა 1918 წლის შემოსავლის აღრიცხვა-
ში.

საზოგადოების ვალანსი 1917 წელს I იანვარს უღრის 517,325-60 ვ./აქტი-
ვი მეფია ვასივზე II,145 და 913./.

1917 წელს საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო 90,530-643. ვასავალი-
60,048-20. შემოსავალი აღემატება დამფუძივებულ ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუ-
დევ შემოსავალს /61,820-84/ - 28709-81-ით, ვასავალი ნაკლებია ნავარაუ-
დევზე /61820-84/-28709-81-ით, ვასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე /61820-84
-1772-64-ით. 1918 წლის I იანვარს იყო ნაშთი -30,482-45. აქედგან 10%
-3048-243. მიემადა სათადარიგო თანხას, ხოლო დანარჩენი 90% შევანილია
1918 წ. შემოსავლის აღრიცხვაში.

1918 წ. I იანვარს საზოგადოების ვალანსი უღრის 560,548-82 ვ. მოგება
51,027-65 ნავარაუდევზე /17,800მ/ მეფი - 33,227-15 ვ.

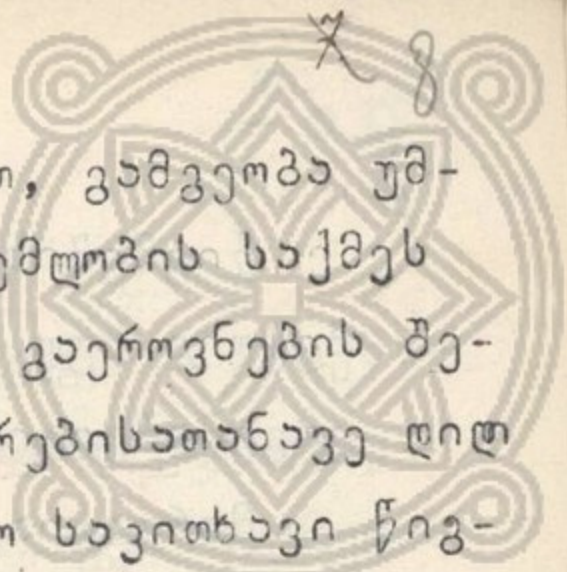
გამგეობამ შეადგინა აგრეთვე ვალანსი 1918 წლის I ნოემბრისთვის ვალანსი
უღრის 824,738-44.

1917 წელი პოლიტიკური მოძრაობის წელიწადი იყო ისე, როგორც მიმდინარე წელიც. საზოგადოებრივი ცოცხალი ძალების ყურადღება უმთავრესად პოლიტიკურ საკითხებისაკენ იყო მიქცეული და ამ მიზნის ვაშლად, რომელიც მიზეზად უნდა ჩაითვალოს კულტურულ საქმეთა შეფერხებაში, ჩვენის საზოგადოების სკოლებსა და ბიბლიოთეკების საქმეებზე ნორმატივად ვერ მიმდინარეობდა.

საზოგადოების გაცნობის შემდეგ ისტორიკოსს შეუძლიან დასწონ დასწონოს და მიუდგომლად დააფასოს საზოგადოების მიერ დაშვებული, შეიძლება მრავალი შეცდომა, მაგრამ ამავე დროს აღინიშნოს ის უკლიანი გზაც, რომელიც არჩეული ჰქონდა საზოგადოებას და უეჭველად ხაზს გაუსვამს მიღებული დაუფასებელს სამსახურს სამშობლო ქვეყნის წინაშე. ამ მხრივ თამამად შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ წ.ვ.გ. საზოგადოებას ქართველი ერის კულტურის განვითარების ისტორიაში შეუძლიან დაიჭიროს თვალსაჩინო ადგილი როგორც საზოგადოებრივი იდეალების მარცენებელს და ყველა ამ ყაზად არსებულ კულტურულ-განმანათლებელთა საზოგადოებათა მამათ-მთავარს. ჭანჭვჭამებაში დაბადებულმა საზოგადოებამ სულ მოკლე ხანში შესძლო დაემსახრებინა სიმშაფია და განსაკუთრებული სიყვარული ქართველი ინტელექციონისა, რომელიც ეძებდა ხსნას მონობის უღელ-ქვეშ მყოფ და სიბნელეში ჩაფლულ მშობელი ერის განვითარება-განათლებლაში. აქ თავის თავად ნათელი ხდება ყველასათვის ჩვენი საზოგადოების იდეური მგზავსება რუსეთის თავისუფალ-ეკონომიურ საზოგადოებასთან, რომელიც დაარსებულ იქმნა პეტროგრადში ამ 160 წლის წინად და რომელიც ერთგვარ თესლად გადაიქცა რუსეთის დანარჩენ მრავალ-საუკეთესო კულტურულ განმანათლებელ დაწესებულებათა ასაღორძინებლად. განსხვავება მხოლოდ იმაში გამოიხატება, რომ ხსენებული საზოგადოება დაიბადა სრულიად უბრძოლველად თვითშეზღუდული მშურაჭრივის მთარველობით, წ.ვ.გ. საზოგადოება ვი წარმოიშვა ქვეყნიდან, იგი ძალითაა გამოცაყებული მაშინდელი ბიუროკრატის კლანჭებიდან რომელიც წინ ეღობებოდა საქართველოს ყოველ გვარ კულტურულ ნაბიჭს. ეს ეს მიზანი სრულდება, ახალი ცხოვრება ახალს მოთხოვნილებებს გვიყენებდა მოითხოვს მათს დაუყოვნებლივ განხორციელებას. ყოველი დაწესებულება უნდა ისეთი საშაფიო და თვალსაჩინო, როგორც ჩვენი საზოგადოებაა, თუ იგი უკვე მოცვდა და აღარ შეეფერება დღევანდელ პირობებს, არქივს უნდა ჩაბარდეს, უკეთუ კიდევ ცოცხლობს - მოძრაობს, უეჭველად უნდა შეუფარდდეს ეხლანდელი დროის მოთხოვნილებებს და ამის მიხედვით შესცვალოს თავისი სამოქმედო გეგმა.

ამ ყაზად, როცა ბრძოლით მოპოებული თავისუფლება მჭვიცდება, ჩვენი ერის პოლიტიკური სახე იურიდიულ ფორმაში უკვე ჩამოყალიბდა და კულტურული ცხოვრებისათვის საჭირო ნორმატიური პირობებიც მყარდება, რასაკვირველია, ქ.შ.წ.ვ.გ.საზ. სამოქმედო გეგმის ძირითად დავალიანებებზე დაპარაკიც ნაადრევი არ იქნება, მაგრამ ჭერ-ჭერობით ცხოვრების დღევანდელი

დელ პირობე ბის მიერ წამოყენებულ მოთხოვნილ ბათა მიხედვით, გამგეობა უმთავრეს ყურადღებას აქცევს საზოგადოების წიგნების გამომცემლობის საქმეს და კერძოდ სახელმძღვანელო წიგნების გამოცემისას. სკოლის გაეროვნების შესახებ მოთხოვნისაგან გამოიქმნულ კანონის ცხოვრებაში გაფარებისათანავე დიდ მოთხოვნილება დაიბადა ქართული სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნებისა. წინაღ თუ სა მარისი იყო მაგალითად დ.ე. და ბუნების კარი 10,000 ცალი თუ მეტი, ეხლა 50,000 ცალი არაა სავმარისი, ასევე ითქმის დანარჩენი საგნების სახელმძღვანელო წიგნების შესახებაც.

წიგნების გამომცემლობის ფართო ნიადაგზე დაყენება, რაც თავის თავად გულისხმობს: საკუთარი სფამბის, წიგნების სავაჭმავ-ასაკინძის სახელსნოს გარენას თვით წიგნების ვაჭრობის რთულ ორგანიზაციას, ეჭვი არ უნდა დიდს თანხას მოითხოვს, ამ მიზნისათვის საზოგადოებას შეუძლიან ამ ყამად გადასდოს 400,000 მანეთამდე და კვლავაც მოსალოდნელ შემოსავლიდან გაიღოს არა ნაკლებ 100,000 მანეთისა.

გარდა ამისა თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ ჩვენი საზოგადოების სკოლები ერობათა ინსტიტუტის შემოღებისათანავე გარდა ზოგიერთი ანდერძებით დაკისრებულის სკოლებისა ხსენებულ ორგანოთა გამგებლობაში უნდა გადავიდეს, ამ წყაროდან დარჩენილი თანხაც წიგნების გამომცემლობის საქმეს მოხმარდება.

გამგეობის აზრით, ჩვენი საზოგადოების აწინდელის სამოქმედო გეგმის უმთავრესს მუხლს ზემო დასახელებული ფუნქცია უნდა შეადგენდეს. ეჭვი არ უნდა, წიგნების გამომცემლობის ფართო ნიადაგზე დაყენება საზოგადოებას ნივთიერად გაღონიერების საქმესაც ხელს შეუწყობს, რაც თავდებია საზოგადოების სამოქმედო გეგმის დანარჩენ ფუნქციათა განვითარება-გაფართოებისა კულტურულ საქმეთა სამუშაოს სფეროში."

თავმჯდომარე- ვის ნებავეს სიწყვა გამგეობის მიერ წარმოდგენილ სამოქმედო გეგმის შესახებ.

კრება გამგეობის მიერ წარმოდგენილ მოხსენებას აწინდელი სამოქმედო გეგმის შესახებ ერთხმად ამტკიცებს.

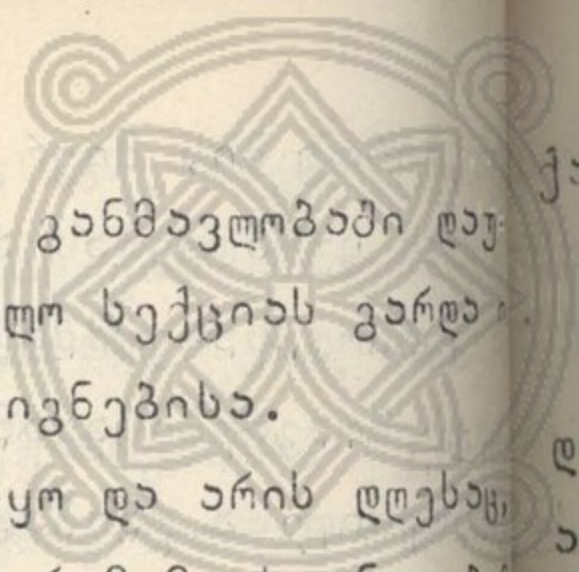
თავმჯდომარე- ეხლა მოგხსენდებათ სარევიზიო კომისიის მოხსენება.

მდივანი ვ. ბურჯანაძე- ვითხულობს სარევიზიო კომისიის შემდეგ მოხსენებას: "საზოგადოების" წესდების მე 15 მუხლის თანახმად არჩეულმა სარევიზიო კომისიამ განიხილა საზოგადოების გამგეობის მიერ შედგენილი ანგარიში ქ.მ.წ. ვ.გ. საზოგადოების 1916 და 1917 წ. მოქმედების და მოახსენებს კრებას: ა/ანგარიში სწორედ არის შედგენილი და აქ გამოცხადებული ბალანსი და აგრეთვე შემოსავალ-გასავლის ნუსხა, საზოგადოების დავთრებისა და საბუთების თანახმადაა გამოყვანილი.

გამგეობის მიერ ნაანგარიშევი საზოგადოების ნაღდი ფული და სარგებლიანი ქალაქები უკლებლივ ინახება ბანკში.

წიგნების ბეჭვდა და ვაჭრობა

წიგნების გამომცემელ სექციას საანგარიშო წლის განმავლობაში დაუბეჭდია სულ მხოლოდ 6 წიგნი, 2-იც გამოუცია სასკოლო სექციას გარდა მოგებაშვილის მიერ ნაანდერძევ სახელმძღვანელო წიგნებისა.

მართალია საანგარიშო წელს ქალაქის სიმძვირე იყო და არის დღესაც, მაგრამ თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ მოთხოვნილებები როგორც სახელმძღვანელო ისე სახალხო საკითხავ წიგნებზე თვალსაჩინოდ ღია, და აგრეთვე იმ მოსაზრებასაც, რომ წიგნების გამოცემაზე გაწეული ხარჯი ასანაზღაურებელი ხარჯია და საზოგადოება ყოველ შემთხვევაში ამ იზარალებდა, პირიქით დიდ მოგებასაც ნახავდა, სექციას, ვაცვილებით მიუენერგია უნდა გამეჩინა და 8 წიგნის გამოცემით არ უნდა განესაზღვრა თავის მოქმედება.

სარევიზიო კომისიის აზრით, დღეს როცა სკოლის ნაციონალიზაციის პრინციპი თვით მთავრობის დეკრეტის ძალით ცხოვრებაში წარდება და ქართულ სკოლებში ფართო ადგილი აქვს დათმობილი, ახალი სკოლების გახსნაზე საზოგადოება აღარ უნდა ზრუნავდეს, არსებული სკოლებიც ერობებს და განათლების სამინისტროს უწყებას უნდა გადაეცეს, თვითონ კი მთელი ბიუჯეტი სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნების გამოცემას უნდა მოახმარებოდეს. გამომცემლობის საქმე გააფართოვოს, შეიძინოს საკუთარი სტამბა, იქონიოს საკუთარი წიგნების სავაჭმავი სახელოსნო და სხვა... ამ მიზნისთვის საზოგადოებას მოეპოვება საკმაო თანხაც. მისაღები აქვს 700,000 მანეთი. განსვენებული ევ. სარაჭიშვილის ნაანდერძევი ქონების განაღდება შემოსული ფული, ამის გარდა თანხების სარგებელი, რომელიც დღემდე სკოლების შენახვაზე იხარჯებოდა წიგნების გამომცემლობას მოხმარდება.

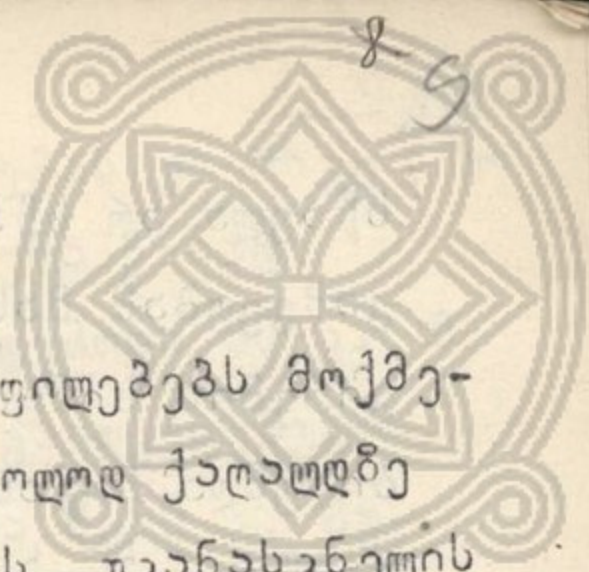
საზოგადოებამ უნდა იზრუნოს აგრეთვე საკუთარი ქალაქის ქარხნის განხორციელების.

სკოლები

სკოლები იმავე მდგომარეობაშია, როგორც წარსული საანგარიშო წლის განმავლობაში იყო. მიმდინარე სამოსწავლო წელს შეუწყვეტია მოქმედება აკაურთის, აფენის, ბორბალოს და გომარეთის სკოლას. გამგეობა მიზეზად ასახელებს იმ გარემოებას, რომ მასწავლებელთაგან მსურველნი არ აღმოჩნდნენ განთავისუფლებულ ადგილზე. დღევანდელი საშინელი სიმძვირის გამო, რასაც ვირველია, იმ მცირე ჯამაგირზე, რომელსაც გამგეობა ამდღევს მასწავლებლებს, შეუძლია ცხოვრება. უმჯობესი იქნება სკოლები ეხლავე გადაეცეს სამინისტროს, რადგან სკოლის გაერჯინება უკვე აღიარებულია თვით მთავრობის დეკრეტით და, მაშასადამე, ქართული ენის ინტერესები უზრუნველ ყოფილია.

ბიბლიოთეკები და სამკითხველოები

ბიბლიოთეკების მდგომარეობა ქალაქშიც არა სასურველია რაც უნდა მიწეროს გამგეობის უყურადღებობას. ვარგი იქნება ეს დაწესებულებებიც

ქალაქის თვითმართველობას გადაეცეს.

განყოფილებები

საანგარიშო წელს როგორც ანგარიშებიდან სჩანს, განყოფილებებს მოქმედების უნარი ვერ გამოუჩენიათ. ზოგიერთი განყოფილება მხოლოდ ქალაქში არსებობს. მაგალითად ხაშურის, ონის, სოჩის და ცხინვალის. უკანასკნელის პიუჯეტი განისაზღვრება მხოლოდ 6 მან. და 55 კპ. ბევრ განყოფილებას თავის მოქმედების ანგარიშიც არ წარმოუდგენია, მაგალითად ქუთაისის, ბათუმის, გუმბრის, ლიხაურის, ოზურგეთის, მაჩხაანის და სხვა... თუმცა მთავარ გამგეობას მრავალ-ჯერ მოუთხოვნია განყოფილებათაგან ანგარიშების გამოგზავნა, მაგრამ მიზნისთვის ვი ვერ მიუღწევია.

კომისიის აზრით საჭირო იყო ადგილობრივ რევიზიის მოხდენა სპეციალურად გაგზავნილ პირების საშვალებით.

40 განყოფილებათაგან საპროცენტო გადასახადი შემოუჭანია მხოლოდ 18 განყოფილებას, დანარჩენს ვი არა.

სტრუქტურები

ქართული უნივერსიტეტის დაარსების შემდეგ სტრუქტურები ვერც პირებზე განაწილება უნდა მოისპოს და მთელი სასტრუქტურო თანხების სარგებელი უნდა მოხმარდეს ქართულ უნივერსიტეტის საშვალებათა გაძლიერების საქმეს.

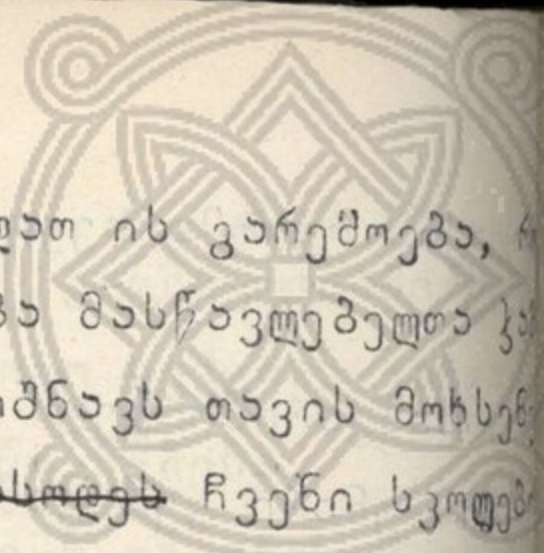
წიგნის მალაზია.

სარევიზიო კომისიის შენიშვნების თანახმად გამგეობას შემოუღია მალაზიაში ჩვეის სისტემით ვაჭრობის წარმოება. მალაზიის საქმე წესიერად მიმდინარეობს. გამგეობას არ შეუხრუტებია ჯერ კიდევ სარევიზიო კომისიის მოთხოვნილება მალაზიის შესაფერის ადგილზე გადაჭანის შესახებ იმ იდროს, როდესაც ეს შესაძლებელი იყო და საქმისათვის სასარგებლო.

თავმჯდომარე-იხტა ვთხოვთ მოისმინოთ გამგეობის შასუხი სარევიზიო კომისიის შენიშვნების გამო შასუხს მოგახსენებს მდივანი ვ. ბურჯანაძე.

მდივანი ვ. ბურჯანაძე-წ.ვ.გ. საზ. წევრებს, რომლებიც დასწრებიან წარსული წლების საზოგადო ვრებებს, ვარგად ეხსომებათ ალბად, რომ სარევიზიო კომისიის დღევანდელი მოხსენება შინაარსის მხრივ არაფრით არ განსხვავდება იმ მოხსენებიდან, რომელსაც სწორედ იმავე შემადგენლობის კომისია აკეთებდა წარსულ ვრებებზე, ერთი და იგივე შაბლონიური ფრაზები, რომ სკოლები არ ვარგა, სკოლები უნუგეშო მდგომარეობაშია, განყოფილებები არ მოქმედებენ და სხვა...

სარევიზიო კომისიის შენიშვნა სკოლების უნუგეშო მდგომარეობის შესახებ მართალია, მაგრამ გამგეობას არსებული პირობების გამო არ შეეძლო სკოლების მდგომარეობის გაუძკოპესეა, რადგან ამისათვის საჭირო იყო დიდ-მალი ფული, გამგეობას ვი ხელთ შექონდა ვრების მიერ გამგეობისადმი მიცემული შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვა, რის ვარეშეც მას არ შეეძლო მოქმედება. მართალია აგრეთვე სარევიზიო კომისიის შენიშვნა, რომ სამოსწავლო წლის განმავლობაში აუაურთის, პორბალოს, აფენის და გომარეთის სკოლებში

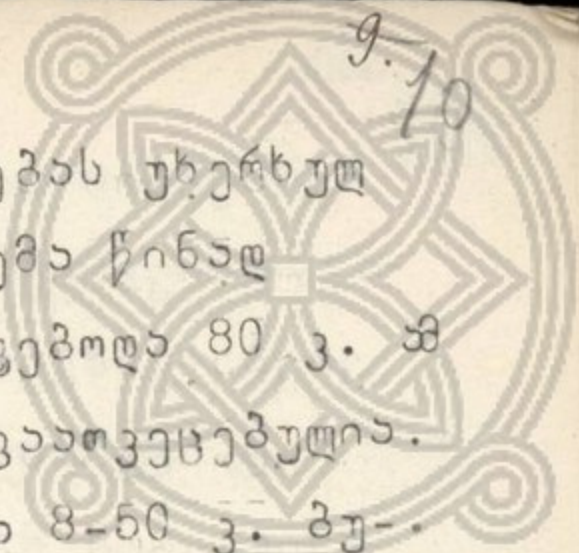

სწავლა არ სწარმოებდა, მაგრამ ამის მიზეზი ვახლდით ის ვარემოება, რამაც გამგეობამ მასწავლებელი ვეჩი მოვინა; რაიცა შეეხება მასწავლებელთა ჯანსაღების სიმცირეს, რასაც სარევიზიო კომისია აღნიშნავს თავის მოხსენებში, უნდა მოვახსენოთ რწმუნებულთა კრებას, რომ ~~არასოდეს~~ ჩვენი სკოლები მასწავლებლებს არ შექონიათ სამინისტროს სკოლების მასწავლებლებზე ნაკლები ჯამაგირი, პირიქით როცა სამინისტრო აძლევდა მასწავლებლებს თვეში 40 მანეთს, წ.ვ.გ. საზოგადოება აძლევდა 60 მანეთს. როცა სამინისტრომ აღიქვა მასწავლებლებს ჯამაგირი 60 მანეთამდე, გამგეობამ ჩვენი სკოლების მასწავლებელთა ჯამაგირი აიყვანა 80 მანეთამდე. როცა სამინისტრომ 210 გაუხადა, ჩვენც ეს ნორმა დავაჩესეთ. ფული არ გვქონდა, მივმართეთ მთავრობას დახმარებისათვის და მთავრობამაც მოგვცა დახმარებად 30,000 მანეთი ამ ყაზად საქართველოს პარლამენტმა გაუღიდა ჯამაგირი 400 მანეთამდე ჩვენც ეს ნორმა მივიღეთ, რასაც აღასტურებს ხარჯთ-აღრიცხვა, რომელიც თქვენ ღლეს მოგხსენდებათ. პირობები სასკოლო სფეროში ერთი და იგივეა. მე მრავალი მაგალითი ვიცი, რომ სამინისტროს სკოლებში გაცილებით უფრო ანორმალური მდგომარეობაა, ვიდრე ჩვენი საზოგადოების სკოლებში. ამის მიზეზია საერთო მდგომარეობა, საშინელი მსოფლიო ომი და ამ ომის მიერ გამოწვეული საშინელი ცხოვრების პირობები, რაც ხელს უშლის კულტურული მუშაობის ნორმალ მსვლელობას. ასე, რომ გამგეობას თამამად შეუძლიან სთქვან რომ სკოლების მოვლა პაფრონობის საქმეში მან გააკეთა ის, რაც შესაძლებელია და მოსახერხებელი იყო ღლეჯანდელს პირობებში.

სარევიზიო კომისიის მოხსენების შენიშვნა, ბიბლიოთეკების არა სასუველი მდგომარეობის შესახებ, რასაც კომისია გამგეობის უყურადღებობას აჩერს, სიმართლეს მოკლებულია ვინაიდან გამგეობას არსებულ ბიბლიოთეკების მართვა-გამგებლობა ინსტრუქციის თანახმად დავისრებული შექონდა ჩვენი საზოგადოების თბილისის ფილიალ განყოფილებას, რომლის აღმასრულებელ ორგანო-გამგეობა შეძლებისადაგვარად ნივთიერ დახმარებას აძლევდა ხსენებულ ბიბლიოთეკებს და დრო-გამოშვებით მეთვალყურეობასაც ეწეოდა.

მართალია სარევიზიო კომისიის შენიშვნა, რომ ზოგიერთ განყოფილებას თავის მოქმედების ანგარიში არ სწარმოუდგენია, მაგრამ ამაში გამგეობა არაა დამნაშავე, მან რამდენჯერმე მიმართა განყოფილებებს წარმოედგინა ანგარიშები, მაგრამ მიზანს ვერ მიაღწია, რაიცა შეეხება იმ შენიშვნებში რომელიც აღნიშნულია მოხსენებაში ჩივლების ბეჭვდა-გამოცემის და ვაჭრობის გამო, ამის შესახებ განმარტებას მოვახსენებთ სამწიგნობრო სექციის თავმჯდომარე ბ-ნი თ. კიკვაძე.

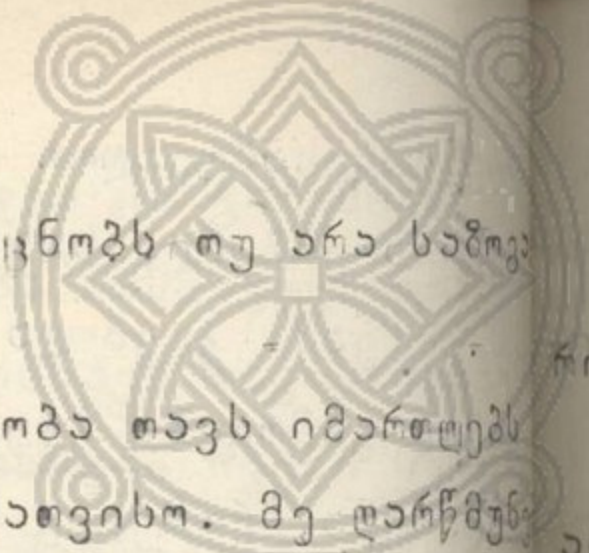
თ. კიკვაძე - სარევიზიო კომისიის, როგორც სჩანს ზერელეთ გადაუთვალურები სამწიგნობრო სექციის მოქმედების ანგარიში. მას რომ ვუღლასმით გადაესინჯა ხსენებული სექციის მოქმედება, ის უთუოდ აღნიშნავდა, რომ სექციამ გააკეთა ის, რისიც გავეთება შეიძლებოდა ღლეჯანდელს პირობებში როცა ქალაქის უქონლობა ერთის მხრივ და საშინელი სიმცირე მეორეს მხრივ

აყენებს საზოგადოთ და აყენებდა კერძოდ წ.ვ.გ.საზოგადოებას უხერხულ მდგომარეობაში. სახელმძღვანელო წიგნები, რომლის გამოცემა წინააღ 20-23 კაპ. ჯდება და წიგნის ნომინალი ფასი არ აღემატებოდა 80 ვ. ამ ფაზად გამოცემა ჯდება 10 ჯერ მეტი და ნომინალი ფასიც გაათავსებულა. ღელა ენა, რომელიც წინააღ 40 ვ. იყიდებოდა ეხლა იყიდება 8-50 ვ. ბუ- ნების ვარი- II მ. უნდა გაიოვალისწინოთ რა დიდი თანხა იქნებოდა და არის საჭირო, რომ ასეთი სიძვირე დასძლიოს და ერთგვარი კონკურენცია გაუწიოს კერძო მოვაჭრეებს და ამით კულტურული დაწესებულების პრესტიჟი საზოგადოების თვალში ასწიოს.

მიუხედავად ყველა ამ დამაბრკოლებელ მიზეზებისა, სექციამ შესძლო საანგარიშო წესების განმავლობაში გამოცემა 15 სხვა და სხვა სახელწოდებების წიგნი: ვალანდაძის ასტრანომია I, II და III ნაწ. გოგებაშვილის "იავნანამ რა ჰქმნა", "თავდაღებული ქართველი"; გაბაშვილის მოთხრობები მცირეწლოვანთ. და მოზრდილთათვის, ევლოშვილის საყმაწ. მოთხრობები I და II ნაწ., ქუჩიშვილი ლექსები III ნ., შიო მღვიმელის საბავშვო ლექსები: "მუნჩი და ნაფვრა", "სამი ცელქი", "ოქროს თავთავი", "ცვარი" "ჩემი ყვავილები", ალ. ყაზბეგის "ელისო", ი. მჭედლიშვილის "მწყემსის წერილები", "ქაჯანა" ლომაურისა დასურათებული; "გადამღები სნეულებანი ექ. წინამძღვრიშვილისა. მიმდინარე წლის განმავლობაში დაიბეჭდა და იბეჭდება სხვა და სხვა სახელმძღვანელო წიგნები: "ფიზიკა", ბუნების მეცყველების სახელმძღვანელო, კრილოვის არაკები. შექმნილია უფლება ავტორთაგან სხვა და სხვა ნაწარმოების გამოცემისა. სექციის მეცადინეობით საანგარიშო წესების განმავლობაში გამგეობამ შეიძინა ჯაბადარისაგან 65 სხვა და სხვა სახელწოდებების წიგნი: ალ. ყაზბეგის თხზულება მთელი ცომი /1500ც./ ღონ-ვიხოფი -4000ც., ალ. ყაზბეგის მე III ტ., სიბრძნე-სიყრუის წიგნი, გ. ერისთავის თხზულებები და სხვა... სექციას დასახული ჰქონდა მიზნად სხვა და სხვა სამეურნეო დარგებიდან წიგნების გამოცემა, მან დაარსა სპეციალისტთაგან შემდგარი კომისიები: სამკურნალო და საბუნების მეცყველო წიგნების შესადგენად. კომისიებმა შეიმუშავეს მთელი რიგი გამოსაცემ წიგნების თემებისა. გარდა ამისა წიგნების გამომცემელმა სექციამ შეიმუშავა საქართველოს გეოგრაფიული რუკის ნომენკლატურა. ერთი სიწყვიტო შეიძლება ითქვას, რომ საგამომცემლო სექციის მუშაობა დაღებიითი მხრივ უნდა იქნეს აღნიშნული დღევანდელს პირობებში და სარევიზიო კომისიის შენიშვნები უსაფუძლო ცნობილი.

- დ. ხომჯარია - მაღაზიის შესახებ გამგეობას პასუხი არ გაუცია.
- თ. კიკვაძე - მოგახსენებთ. გამგეობას პრინციპიალურად გადაწყვეტილი ჰქონდა მაღაზიის გადაჭანა, მაგრამ ანგარიში ომის მიერ გამოწვეულ პირობებს და ამ საკითხის პრაქტიკულად გადაჭრა გადახლო შემდეგისათვის. ამ ფაზად ვი ეჭვი არ უნდა გამგეობა დაღებიითად გადასწყვეტს ამ საკითხს და თანახმად იქვენ მიერ მოსმენილ სამოქმედო გეგმისა გადაიჭანს მას

შესაფერის ადგილზე.

დ. კარიჭაშვილი /თავმჯდ./ კმახაყოფილებლად სცნობს თუ არა საზოგადოება გამგეობის განმარტებას.

დ. ღუმბაძე /სარევ. კომისიის თავმჯდ./ გამგეობა თავს იმართებს იმით, რომ მასწავლებლები ვერ ვიპოვეთ სკოლებისათვის. მე ღარწმუნული ვარ, რომ გამგეობას არ დაეცადა სამინისტროსათვის და აღრე მოემადგინა ჯამაგირები მასწავლებელთათვის, დაენიშნა 400 მან. და თავის დამოუცხადებინა გაზეთებში მასწავლებლები გამორჩეობდნენ და სკოლებს მასწავლა ვარაღდებოდა, მით უმეტეს, რომ წ.კ.გ. საზოგადოებას შეეძლო დაეკმაყოფილებინა მასწავლებლები ჯამაგირით.

ვ. სვიმონიშვილი - აღნიშნავს, რომ ბორჩალოს მაზრის ყალამშის, გრეთის, ავაურთის სკოლებშია წარსულ სამოსწავლო წელს მასწავლა არ ყოფილა. ამის მიზეზი უმთავრესად ის არის, რომ სკოლის შენობები დაზიანებულია, წვიმა ჩამოდის, შუშები დამცვრეულია.

ვ. ნინიძე - გამგეობა სარევიზიო კომისიის საყვედურიდ ნუნდა გავა თავისუფლოთ. დღევანდელს პირობებში შეუძლებელია მოითხოვოთ ის, რისიკავებება მას არ შეეძლო.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./ - გამგეობა მოქმედებდა ხარჯთ-აღრიცხვის გეგმებში. მას შეეძლო უსახსრობის გამო მოემადგებინა მასწავლებელთათვის ჯამაგირი, ამიტომ მან მიმართა დახმარებისათვის მთავრობას, რომელმაც ცა მას კიდევაც 30,000 მან. ამ ფულით გამგეობამ გაუდიდა მასწავლებლებს ჯამაგირი 210 მან. თვეში. ამ ყაზადაც, როცა ჩვენ ვასავლის აღრიცხვა შეგვაქვს 400 მან. თვეში იმედი გვაქვს, რომ მთავრობა მომავალი წლისთვისაც დახმარებას აღმოგვიჩენს.

სვიმონიშვილი - მაინც საჭიროა გამგეობამ მიიღოს ზომები, რომ ბორჩალოს მაზრაში აამოქმედოს სკოლები.

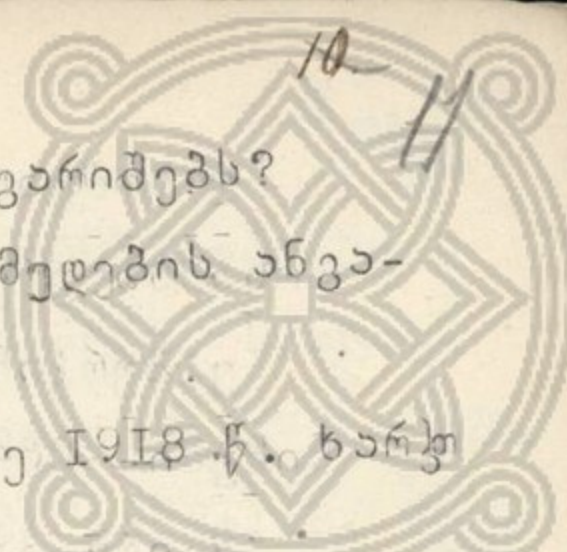
დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./ - კიდევ ვის სურს ხსნიყვა. /მსურველი არავინ არის./ კმაყოფილდება თუ არა ვრებას გამგეობის განმარტებით?

ვრება გამგეობის განმარტებას კმახაყოფილებლად აღიარებს და ვადაღმორიგ-საკითხზე.

თავმჯდომარე - ეხლა მოგხსენდებათ 1916 და 1917 წ. მოქმედების ანგაშეები.

ვ. ბურჯანაძე/მდივანი/- ვითხულობს 1916-1917 წ. მოქმედების მოკლდახასიათებას.

ამ ანგარიშ ბიდან გამოირკვა, რომ საზოგადოებას 1916 წლის განმავბაში შემოსავალი შექონია - 57,803-673. ვასავალი - 52,607-523. ბალანსი 1917 წ. I იანვრისთვის : აქცივი-517,325-60, ვასივი-506,179-69 ვ. აქცივი მეტია ვასივზე II, 145-91 ვ. ხოლო 1917 წ. შემოსავალი-90,531 ვ. ვასავალი- 60048-203. ბალანსი I იანვრისთვის 1918 წ. - აქცივი-560543-82 ვ. ვასივი - 560543-82 ვ.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./ ამცვიცებთ თუ არა მოსმენილ-ანგარიშებს?
კრება ერთხმად ამცვიცებს 1916-1917 წ. გამგეობის მოქმედების ანგა-
რიშებს.

დ. კარიჭაშვილი/თავმჯდ./-ეხლა მოგხსენდებათ მიმდინარე 1918 წ. ხარჯ-
ალრიცხვა.

ვ. ბურჯანაძე/მდივანი/- ვითხულობს გამგეობის მიერ შედგენილ 1918 წ.
ხარჯ-ალრიცხვას.

ამ ხარჯ-ალრიცხვის მიხედვით მთელი საზოგადოების შემოსავალი ნავარაუ-
დევია - 289557-54კ., ვასავალი - 127494-90კ., აქედგან აღმინისტრა-
ციულ სექციის - 68787-46კ., სასკოლო სექციის - 47294-14კ., ბიბლიოთეკებ,
და სახალხო კითხვების მრმწყოები სექციის - 3230მ., სამუშეუმო - 8183-30 კ.
ამავე ხარჯ-ალრიცხვით ნავარაუდევია გამგეობის მიერ ნაშთი მრმავალი
წლის იანვრისათვის 10% გამოვლებით 145,856-38კ.

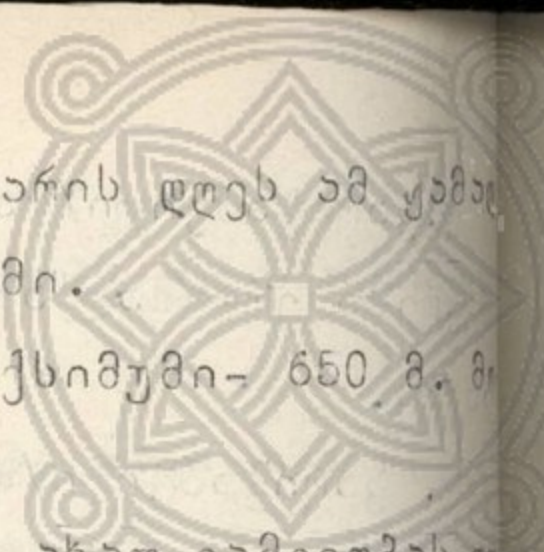
კრებამ დაადგინა შემოსავლის ალრიცხვიდან ამოიბალოს ხეირნობის და
კონცერტის გამართვით ნავარაუდევი 7,500 მან. და ეროვნულ საბჭოსაგან ნა-
ვარაუდევი დახმარება 5000 მ. ამ ცვლილებით კრებამ დაამცვიცა ნავარაუდე-
ვი ნამდვილად შემოსულისა და მოსალოდნელი შემოსავლის ქამი რაც უდრის -
289,557-54კ. ვასავლის ალრიცხვაში აღმინისტრაციულ სექციის მე-2 მუხლ-
ში ნარვენები წლის ბოლომდე დასახარჯათ 39-94კ. გააღიდა 800 მანეთამდე.
ამავე სექციის მე 15 მუხ. ნარვენები მალაზიის გათბობა, განათება და
სხვა წვრილმანი ხარჯებისათვის ნებადართო გამგეობას დახარჯოს. 27-ე მუხლ-
ში შეფანილი მოულოდნელ ხარჯებისათვის გადაღებული ქამიდან /5000 მ./ სა-
ჭირო თანხა.

კამათს იწვევს სასკოლო სექციის მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის
ვასაუმჯობესებლად 28-ე მუხლში შეფანილი ნავარაუდევი თვიურ ქამაგირად
მიმდინარე წლის I ნოემბრიდან 400 მან.

თ. ვიკვაძე- ჯერ-ჯერობით გამგეობამ ივარაუდა მასწავლებელთა თვიურ
ქამაგირად I ნოემბრიდან 400 მანეთი ე.ი. იხელმძღვანელა იმ ნორმით, რო-
მელიც მიღებულია უკვე სამინისტროს სვოლების მასწავლებელთათვის საქარ-
თველოს პარლამენტის მიერ, პარლამენტის სასკოლო კომისიაში აღძრულია სა-
ჭიოთხი ვიდევ მოუმაფოს მასწავლებლებს რვეულების ვასასწორებლად თვეში
50 მანეთი. ეს საკითხი უეჭველად დადებითად გადასწყდება, ასე, რომ რწმუ-
ნებულთა კრებას შეუძლიან ნავარაუდევი ნორმა 400 მან. გააღიდოს 450 მან.

ვ. ნინიძე- ჩემის აზრით უფრო მიზანშეწონილი იქნება რწმუნებულთა კრე-
ბამ თვით გამგეობას დაავალოს თვალყური ადევნოს მთავრობის მიერ გადად-
გმულ ნაბიჯებს აღნიშნულ საკითხის შესახებ და მოუმაფოს ქამაგირები მას-
წავლებლებს, საერთოდ მიღებული ნორმის თანახმად.

ივ. ავალიშვილი- როცა სკოლებზე ლაპარაკობთ და მასწავლებლებს ქამაგი-
რებს უმატებთ, არ უნდა დაივიწყოთ ჩვენი მოსამსახურეებიც, რომელნიც
დღევანდელ საშინელ სიძვირის დროს ძლიერ მცირე ქამაგირს ღებულობენ.

დ. ხომცარია - /ადგილიდან/ საჭიროა ვიცოდეთ რა არის დღეს ამ ყამად მოსამსახურეთა ჯამაგირების მინიმუმი და მაქსიმუმი.

ვ. ბურჯანაძე /მდივანი/ - ამ ყამად მიღებულია მაქსიმუმი - 650 მ. მინიმუმი - 264 მან. თვეში.

მცირე ვამათის შემდეგ ვრება ადვენს: მიენდოს ახალ გამგეობას და ვანდელი სიძვირის და ცხოვრების პირობების მიხედვით განსაზღვროს ჯამირის მაქსიმუმი და მინიმუმი და აღნიშნული ვაფეგორიის მოსამსახურე გაუდიდოს ჯამაგირები სხვა დაწესებულებებში შემოღებულ ნორმის მიხედვით ვამათს იწვევს ბიბლიოთეკების შესანახად სავარაუდები ჯამის გაღების საკითხი.

გ. მაჭავარიანის აზრით, მთავარმა გამგეობამ უნდა გაიღოს არა ნაკლები 15,000 მანეთისა თბილისში არსებულ ბიბლიოთეკების მდგომარეობის გასჯობებსებად.

დ. ვარიჭაშვილი /თავმჯდ./ - თბილისში არსებული ბიბლიოთეკები გაღებულია ინსტრუქციის ძალით თბილისის განყოფილების გამგებლობაში. მთავარ გამგეობა ამღევს მხოლოდ დახმარებას ამ ბიბლიოთეკებს.

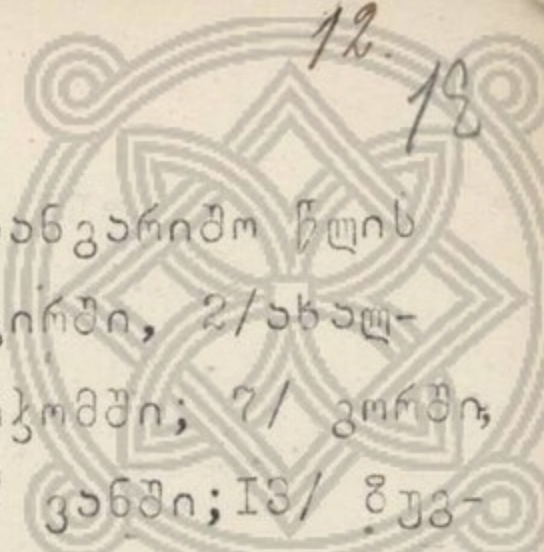
თ. კიკვაძე - ადრე თუ გვიან, როცა ერობა გამტკიცდება, ჩვენი ბიბლიოთეკები, აგრეთვე სკოლებიც გადაეცემა ამ დაწესებულებებს, ასე რომ ჩვენ საზრუნავი იქნება დავებმართო ერობებს ჩიგნების შეწირვით და ცოფაოდ თანხის გადიღებოთაც.

ვ. ნინიძის აზრით, ჯერ-ჯერობით, როგორც სკოლები და აგრეთვე ბიბლიოთეკებიც უნდა დარჩეს წ. ვ. გ. საშ. გამგებლობაში.

მ. ჭოროშელიძე - განყოფილების გამგებლობაში გაღმოვიდა 6 ბიბლიოთეკის განყოფილების გამგეობა შემღების დავარად დახმარებას ამღევდა ბიბლიოთეკებს, მაგრამ ჩვენი ბიუჯეტი ისე მცირე აღმოჩნდა, რომ შემღებულ შეიქმნა სასურველ ღონეზე დავვეყენებინა ამ ბიბლიოთეკების გაუმჯობების საქმე. მე აუტოლებელ საჭიროდ მიმარჩია რწმუნებულთა ყრილობა ვალოს გამგეობას გადასდოს 5000 მანეთამღე, რათა ცოფაოდნათ მაინც გასჯობესოს ბიბლიოთეკების გამგეთა ნივთიერი მდგომარეობა.

ვ. ბურჯანაძე - განყოფილების გამგეობა მართლა შემღების დავარად დახმარებას ამღევდა ბიბლიოთეკებს, დრო-გამოშვებით ვიღევაც ათვალთერებ არვევდა მათ მდგომარეობას, მაგრამ ამ ყამად, საერთოდ, ისეთი მდგომარეობა შექმნილი, თუ მთავარი გამგეობა ნივთიერად არ დაეხმარება განყოფილებას, ბიბლიოთეკების მდგომარეობა უზრუნვეყოფილი არ იქნება, რაცა შეეხება სკოლებს, ვეთანხმები ვ. ნინიძის აზრს, სკოლები ჯერ-ჯერობით დარჩეს წ. ვ. გ. საშ. გამგებლობაში. დაევალოს გამგეობას შეადგინოს დაწვრილებითი ხარჯთ-ადრიცხვა, რომელიც გამოიწვევს სკოლების მდგომარეობის გაუმჯობებსება და ამის მიხედვით გამოითხოვს მთავრობის დახმარება.

გ. ჩიფთშვილი - როცა თბილისის ბიბლიოთეკებზე დახარავობთ არ უნდა

ქ.შ.წ.ვ.გ. საზოგადოება იმყოფება ქ. თბილისში; საანგარიშო წლის დამდეგს საზოგადოებას ჰქონდა 47 განყოფილება: I/ ალაგირში, 2/ ახალციხეში, 3/ არმავირში, 4/ ბათომში; 5/ ბაქოში; 6/ ბორჯომში; 7/ ვორში; 8/ გუდაუთში; 9/ გუმბრში; 10/ დუშეთში; 11/ ერევანში; 12/ ვანში; 13/ ზუგდიდში; 14/ თელავში; 15/ კავკავში; 16/ ტანჩხუთში; 17/ ტიხაურში; 18/ ონი; 19/ ორამჩირში; 20/ ოზურგეთში; 21/ სამცხრედილაში; 22/ სიღნაღში; 23/ სენაკში; 24/ სორაში, 25/ სოხუმში; 26/ სამურზაყანოში; 27/ ხაშურში; 28/ ხიდისთავში, 29/ ხონში, 30/ ქუთაისში, 31/ ტუაშხეში, 32/ ხაშში; 33/ ფოთში, 34/ ქვემო-მარხაანში; 35/ ყვირილაში, 36/ ცხინვალში, 37/ ჭიათურაში, 38/ ჩოხატაურში, 39/ განჭაში, 40/ თბილისში; 41/ ყარსში, 42/ სარაყამისში, 43/ ბორჩალოში, 44/ გროზნაში, 45/ პეტროვსკში, 46/ ფუქში, 47/ ხარაგაულში.

წლის განმავლობაში განყოფილება გაიხსნა სოფ. ვეჯინში, ასე რომ 1919 წ. I იანვარს საზოგადოებას ჰქონდა 48 განყოფილება.

საზოგადოების საშაფოო წევრნი:

I. ოლა თადეოზის ასული ჭავჭავაძე	არჩეულია	1894 წ.
2. იაკობ კონსტანტინეს ძე შუბალაშვილი	"	1906 "
3. პეტრე კონსტანტინეს ძე შუბალაშვილი	"	"
4. იაკობ ალექსანდრეს ძე მანსველაშვილი	"	1912 "
5. ევაფერინე რევაზის ასული გაბაშვილი	"	1914 "
6. ანასტასია მიხეილის ასული წერეთლისა	"	" "
7. ევაფერინე მიხეილის ასული ერისთავისა	"	1915 "
8. გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი	"	1918 "
9. დავით გიორგის ძე კარიჭაშვილი	"	" "
10. თეარსაბ გერასიმეს ძე ბოცვაძე	"	" "
11. გრიგოლ სვიმონის ძე რცხილაძე	"	" "

დამფუძნებელი წევრნი, რომელთაც ერთიანად

აქვთ გადახდილი საწევრო ფული 300 მანეთი:

- I2. ბაგრატიონ-მუხრან ბაგონ. ვნ. ბარბარე ერევლეს ასული.
- I3. მარაბელი თ-ლი ვასილ გიორგის ძე
- I4. საგინაშვილი ელისაბედ გრიგოლის ასული.

(დამფუძნებელი წევრნი, რომელნიც მოვალენი არიან იხადონ წლიურად ხთ-ათი მანეთი /10 მ./:

- I5. ყაზბეგი გიორგი ნიკოლოზის ძე.)

საზოგადოების გამგეობა

საზოგადოების თავმჯდომარე გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი; 1908 წ. 8 მარტიდან. მისი ამხანაგი დავით გიორგის ძე კარიჭაშვილი, 1914 წ. 24 დეკემბრიდან, გამგეობის წევრია 1892 წლიდან.

გამგეობის წევრნი:

- I. ლ. გ. ბოცვაძე წევრია 1908 წლიდან.

2. ვ.ს. რცხილაძე	წევრია	1908	წლიდან.
3. გ.მ. ლახხიძე	"	1914	"
4. ი.შ. გიორგობიანი	"	1914	"
5. ნ.ი. ნავაშიძე	"	1914	"
6. შ.ლ. კიკელიძე	"	"	"
7. თ.გ. კიკვაძე	"	"	"
8. ი.პ. ვართავაძე	"	1911	"
9. გ.ი. ცინცაძე	"	"	"
10. ვ.ს. მუსხელიძე	"	"	"

კანდიდატები:

6.ს. რცხილაძე და არჩილ ჭაჭანაძე.

სარევიზიო კომისიის წევრნი:

1. დ.მ. ლუმბაძე	სარევიზიო კომისიის წევრია	1911	წლიდან.
2. ე.გ. ავალიძე	"	"	"
3. დ.ნ. თალაქვაძე	"	"	"
4. გ. გორდეიანი	"	"	"

მდივანი ვ. ა. ბურჯანაძე

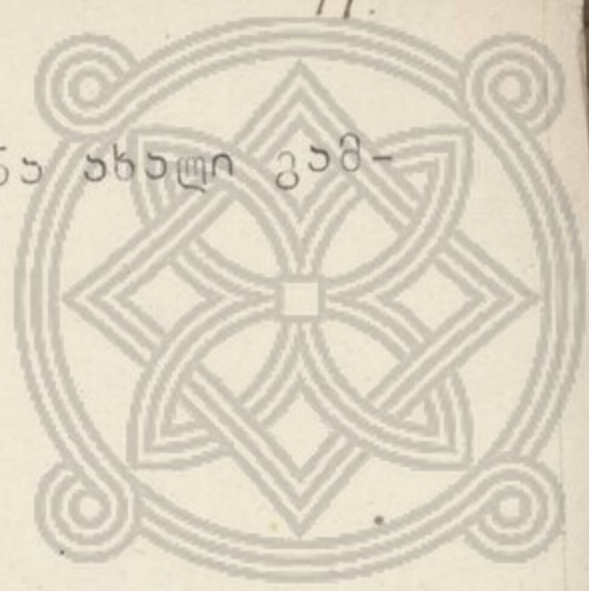
1918 წლის განმავლობაში მთავარ გამგეობას შექონდა სულ 36 სხდომა. გაარჩია 226 საქმე.

საანგარიშო წლის 18 ნოემბრამდე მუშაობდა 1914 წლის საზოგადო კრებაზე არჩეული წევრობიანი შემდგარი მთავარი გამგეობა, რომელსაც შექონდა 30 სხდომა. გაარჩია 178 საქმე. ამ შემდგენლობის გამგეობის წევრობიან კრებას დაესწრნენ:

თავმჯდომარე ვ.ნ. ყაზბეგი	-	22	ჯერ.
მისი ამხანაგი დ. კარიჭაშვილი	-	26	"
ლ. ბოცვაძე	-	16	"
ნ. ნავაშიძე	-	19	"
გრ. რცხილაძე	-	2	"
გ. ლახხიძე	-	1	"
ი. გიორგობიანი	-	17	"
შ. დედაბრიძე	-	11	"
ვ. მუსხელიძე	-	1	"
ი. ვართავაძე	-	არც ერთხელ	
შ. კიკელიძე	-	"	"
თ. კიკვაძე	-	18	"
გ. ცინცაძე	-	არც ერთხელ.	

სხდომებს თავმჯდომარეობდნენ:

1. ვ.ნ. ყაზბეგი	-	22	ჯერ
2. დ. კარიჭაშვილი	-	12	"
3. ლ. ბოცვაძე	-	1	"
" თ. კიკვაძე	"	1	"

10 ნოემბრის რწმუნებულთა საერთო ყრილობაზე არჩეულ იქმნა ახალი გამგეობა შემდეგი შემადგენლობისა:

საზოგადოების საპატიო თავმჯდომარე გ.ნ. ყაზბეგი.
გამგეობის თავმჯდომარე დ.გ. კარიჭაშვილი.
მისი ამხანაგი თ. კიკვაძე.

- დ. ბოცვაძე.
- შ. დედაბრიშვილი
- ს. იაშვილი
- ვ. ბურჯანაძე
- ი. გიორგობიანი
- იპ. ვართაგავა
- ნ. ნაკაშიძე
- ვ. ნინიძე
- ვ. წულაძე
- არ. ჭაჭანაშვილი
- ვალ. ქავთარაძე.

კანდიდატები:

1. ქრ. შარაშიძე
2. უშან. ელიაშვილი
3. გიორ. უსენიშვილი
4. ბეს. ქელმოქიანი
5. სამ. დადიანი
6. მეთ. კაკაბაძე
7. იულიხ იაშვილი

სარევიზიო კომისიის წევრები:

1. დიმიტრი დუმბაძე
2. გიორგი მაჭავარიანი
3. ესტაფე ავალიშვილი.

აღნიშნულ შემადგენლობის გამგეობას შეიქმნა წლის ბოლომდე 6 სხდომა.

/13 ნოემბრიდან 24 დეკემბრამდე/ გაარჩია 48 საქმე.

გამგეობის წევრთაგან სხდომას დაესწრო:

თავმჯდომარე დ. კარიჭაშვილი	-	5	ჯერ.
მისი ამხანაგი თ. კიკვაძე	-	6	"
ვ. ბურჯანაძე	-	5	"
ს. იაშვილი	-	6	"
დ. ბოცვაძე	-	არც ერთხელ	
ი. გიორგობიანი	"	4	ჯერ
შ. დედაბრიშვილი	-	4	"
ი. ვართაგავა	-	4	"

- 6. ნაკაშიძე - I ჯერ.
- 3. ნინიძე - I "
- 3. წულაძე - I "
- 3. ქავთარაძე - 3 "
- არ. ჯაჭანაშვილი " არც ერთხელ.

გამგეობის მოქმედების მოკლე დახასიათება.

გამგეობის განსახილველ საგნებს საანგარიშო წლის განმავლობაში შეადგენდა:

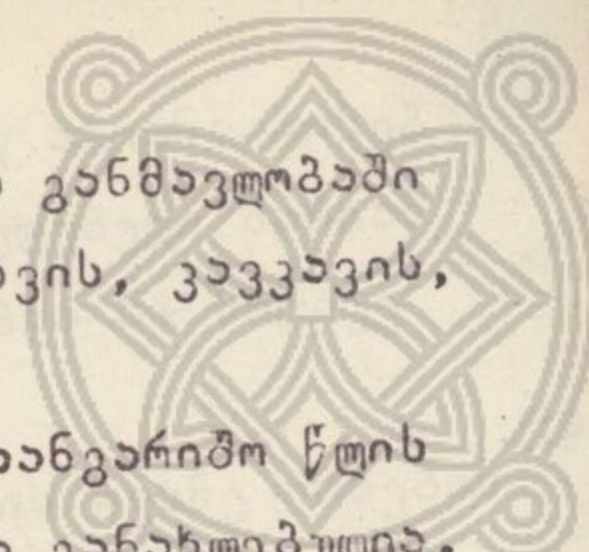
- I/ გამგეობასთან არსებულ სხვა და სხვა სექციათა დადგენილებანი.
- 2/ დედა ენის მე II ნაწილში ცვლილებათა შეჯამა.
- 3/ საზოგადოების სკოლების ერობათა გამგებლობაში გადაცემა.
- 4/ საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის თვიური ანგარიშები.
- 5/ მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება.
- 6/ საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის სავარაუდო ანგარიში.
- 7/ რწმუნებულთა საერთო კრების დანიშვნა.
- 8/ სარევიზიო კომისიის მოხსენება.
- 9/ ქართულ მოღვაწეთა სავანეს მართვა-გამგებლობის პროექტი.
- 10/ საზოგადოების მომავალი სამოქმედო გეგმა.
- II/ საზოგადოების სკოლების მდგომარეობის შესახებ სარევიზიო მოხსენების მოხმენა.
- I2/ სოფლის ბიბლიოთეკებისათვის წიგნების დახმარების აღმოჩენა.
- I3/ სტიჰენდიების განაწილება.
- I4/ მაღაზიისა და წიგნთა საწყობების რევიზია.
- I5/ ზღანოვიჩის ნაანდერძევი სახლის გაყიდვის შესახებ და სხვა კითხვები..

ს კ ო ლ ე ბ ი .

საანგარიშო წლის განმავლობაში მთავარი გამგეობა ინახავდა თავის ხარჭით შემდეგ სკოლებს: აკაურთის, პორბალოს, გერგეთის, ვარიანის, შუგლიდის, მოიდანახეს, საგურამოს, ნავთლუდის, ყალამშის, შრომის, წინარეხის და წერაქვის.

საანგარიშო წლის განმავლობაში სწავლა არ სწარმოებდა სრულიად აჭენის და გომარეთის სკოლებში, რადგან ხსენებულის სკოლებისათვის გამგეობამ შესაფერისი მასწავლებლები ვერ იშოვა, მიუხედავად იმისა რომ მისი მხრით ყოველგვარი ზომები იყო მიღებული.

გარდა შემოაღნიშნული ორი სკოლისა, მათვე მიწვევის გამო, სწავლა არ სწარმოებს მიმდინარე სამოსწავლო წელს აგრეთვე გერგეთის და ყალამშის სკოლებში.

საზოგადოების განყოფილებათა ხარჯით საანგარიშო წლის განმავლობაში ინახებოდა შემდეგი სკოლები: სოხუმის, ნუკრიანის, თელავის, კავკავის, ბაქოს და გუდაუთის.

ბათუმის ქართული სკოლა საერთო მდგომარეობის გამო საანგარიშო წლის განმავლობაში არ მოქმედებდა. მიმდინარე წელს ვი სწავლა განახლებულია. უფროსს მასწავლებლად და გამგედ არის ალექსანდრე მგელაძე. სკოლას ინახავს თავისი ხარჯით ადგილობრივი განყოფილება.

რა თქმა უნდა საერთო მიზეზის გამო არც კავკავის, ბაქოს და სოხუმის სკოლებში იყო ნორმალური სწავლა.

აკურთის სკოლა - დაარსებულია 1914 წელს. მასწავლებლად იყო ქეთევან სერგოს ასული ჯინჯველაშვილი. სკოლაში ორი განყოფილებაა. სწავლობს სულ 80 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1452-10.

ბორბალოს - დაარსებულია 1914 წელს. მასწავლებლად არის მარიამ აბდუშელიშვილი. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს 45 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1217-05.

გურგეთის - დაარსებულია 1910 წელს. მასწავლებლად იყო ისიდორე ჭაჭიშვილი. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობს სულ 44 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/ სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1860 ლ.

ვარიანის - დაარსებულია 1914 წელს. მასწავლებლად არიან: მიხეილ ჩიქვინიძე და ხაჭალია ბასილაშვილი. სკოლაში ოთხი განყოფილებაა, სწავლობს სულ 47 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 5978-70

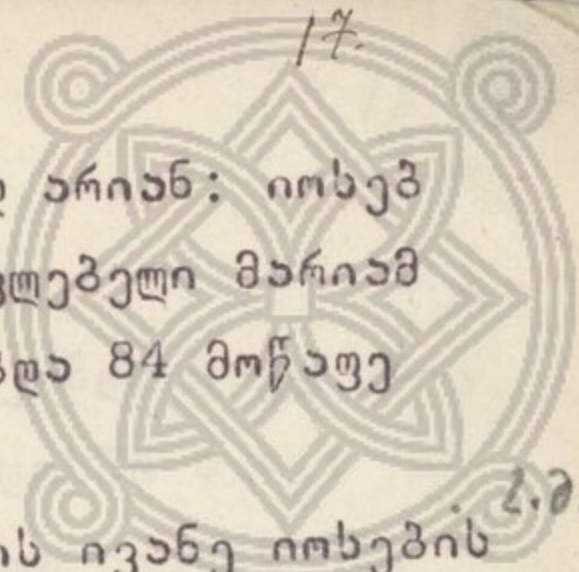
მუგდიდის - დაარსებულია 1916 წელს. მასწავლებლად არის ელისაბედ ანჭაფარიძისა. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს 60 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/ სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1775 ლ.

საგურამოს - სკოლა დაარსებულია 1908 წელს. მასწავლებლად I ენკენის-თვემდე იყო ვალისფრაფე ყვანია. შემდეგ დაინიშნა - ევაფერინე ბახვაძე, რომელიც ვადმოყვანილ იქმნა წერაქვის სკოლიდან. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობს 40 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 3606-10.

ნავთლელის - დაარსებულია 1909 წელს. მასწავლებლად არის მარიამ ჯარიაშვილი. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს სულ 38 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/ სკოლასთან არსებობს ხელსაქმის განყოფილება, სადაც გარდა ჩვენი მოწაფეებისა ხელსაქმეს სწავლობენ მოზრდილი ქალებიც. მასწავლებლად არის სოფიო ჩიჭაძე. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 4248-45.

ყალამშის - დაარსებულია 1904 წელს. /პორჩალოს მაზრაში/ მასწავლებლად იყო ნეოფილე ომარაშვილი, რომელიც მსახურებდა ამ სკოლაში 1918 წ. მაისის დამთავრებამდე. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობდა 50 მოწაფე /ქალ-ვაჟი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 1925-41

მოიდანახის სკოლა - დაარსებულია 1916 წ. მასწავლებლად იყო ნინო უშვერიძე. სკოლაში ორი განყოფილებაა, სწავლობს 47 მოწაფე სკოლაზე დაიხარჯა - 3029-75 ლ.

შრომის სკოლა დაარსებულია 1913 წელს. მასწავლებლად არიან: იოსებ
ჩხაჭარაიშვილი, გრიგოლ ჩიქვინიძე და ხელსაქმის მასწავლებელი მარიამ
ჩხაჭარაიშვილისა. სკოლაში ოთხი განყოფილებაა, სწავლობდა 84 მოწაფე
/ქალ-ვაყი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 6364-94.

წინარეხის- დაარსებულია 1892 წელს მასწავლებლად არის ივანე იოსების
ბე გიუნაშვილი. სკოლაში ოთხი განყოფილებაა, სწავლობდა 50 მოწაფე
/ქალ-ვაყი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 3134-52.

წეოაქვის- დაარსებულია 1916 წელს 7 იანვარს. მასწავლებლად არის
მარიამ ლიბრაძე. სკოლაში სამი განყოფილებაა, სწავლობდა 44 მოწაფე
/ქალ-ვაყი/. სკოლის შესანახად დაიხარჯა - 3047-85

შემოდინიშნული სკოლების შესანახად საანგარიშო წელს გამგეობამ მიი-
ღო მთავრობისაგან 30,000 მან. დახმარება.

მიმდინარე წლის სკოლების შესანახი ხარჯების დასაფარავად გამგეობამ
გამოითხოვა განათლების სამინისტროს საშუალებით 150,000 მან. დახმარება
მაგრამ განათლების სამინისტრომ იმ მოსაზრებით, რომ სკოლების მართვა-
გამგებლობა ერობას უნდა ეკისრნა, შუამდგომლობას მსვლელობა არ მისცა.
გამგეობა იძულებული შეიქმნა მიემართნა ერობათა ორგანოებისთვის შუამ-
დგომლობით მიეღოთ თავის გამგებლობაში საზოგადოების სკოლები. ზოგიერთმა
ერობამ შუამდგომლობაზე დადებითად გვიპასუხეს. ასე, რომ იმედია, სა-
ზოგადოებას თუ მიმდინარე წელს არა, მომავალი წლიდან მაინც სკოლების
შენახვაზე ზრუნვა აღარ დასჭირდება და ის თანხა, რომელიც ამ საჭიროე-
ბას ხმარდებოდა, ამიერიდან წიგნების გამომცემლობის საქმეს მოხმარდება,
რაც უფრო მიზან შეწონილი და სასარგებლო იქნება საერთოდ განათლების
საქმისათვის.

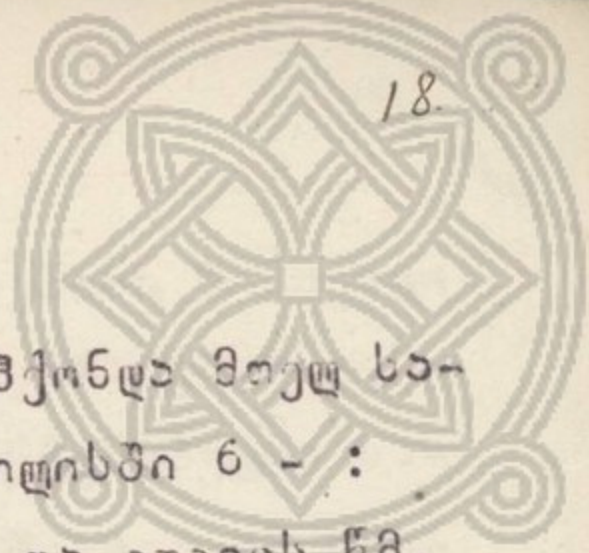
როგორც ზემოდ გვქონდა აღნიშნული, ბათუმის სკოლაში სწავლა აღდგენი-
ლია. სკოლის შენახვა გადაწყვეტილი ჰქონდა მთავარ გამგეობას, მაგრამ
აღგილობრივმა განყოფილებამ შესბლო გამოენახა სავმაო თანხა და ჩვენი
დახმარება საჭირო აღარ შეიქნა.

სკოლის შესახებ საკითხებს წინასწარ იხილავდა და იმუშავებდა გამ-
გეობასთან არსებული სასკოლო სექცია, რომელსაც თავმჯდომარეობდა გამ-
გეობის წევრი ლ. პოცვაძე.

წლის განმავლობაში ხსენებულ სექციას ჰქონდა 7 მორიგი სხდომა, რო-
მელმაც გაარჩია 30 საქმე. სექციის განსახილველ საგნებს შეადგენდა:

- I. კანდიდატების დასახელება საზოგადოების სკოლებში განთავისუფლებულ
მასწავლებელთა ადგილებზე.
- 2/ სახელმძღვანელო წიგნების გადათვალთქრება და შესწორება.
- 3/ მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება.
- 4/ სკოლების ხარჯთ-აღრიცხვის პროექტის შედგენა.
- 5/ სახელმძღვანელო წიგნების გამოსაცემად საჭირო ქალაქის შექმნა
და სხვა .....

III
ბიბლიოთეკები.

წ.ვ.გ.საზოგადოებას საანგარიშო წლის განმავლობაში შეიქმნა მთელ საქართველოში 100 ბიბლიოთეკა-სამკითხველო. აქედან ქ. თბილისში 6 - :
I/ ვერის, ავლაზრის, ნავთლელის, დიდუბის, ნაძალადევის და ვუკის წმ. ნინოს უბნის.

განყოფილებათა ინსტრუქციის თანახმად ბიბლიოთეკების საქმეს განაგებდნენ საანგარიშო წლის განმავლობაში თვით განყოფილებები, როგორც ქ. თბილისში, ისე პროვინციებში. მთავარი გამგეობა კი თავის მხრივ ამტკიცდა დახმარებას საზოგადო კრების მიერ დადასტურებულ ხარჯთ-აღრიცხვის ფარგლებში. დახმარება ეძლეოდა როგორც განყოფილებებს, ისე ბიბლიოთეკა-სამკითხველთა გამგე კომიტეტებს.

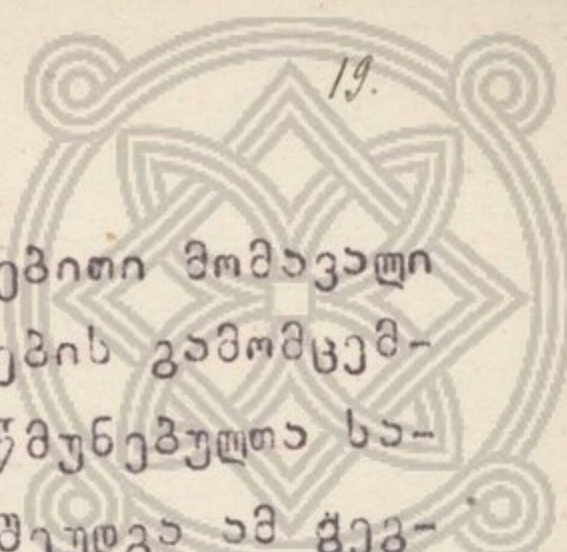
წლის განმავლობაში ბიბლიოთეკებს მიეცათ დახმარება სულ 1947 მ.-ში. საერთოდ უნდა აღინიშნოს, რომ ბიბლიოთეკა-სამკითხველოების საქმეები საანგარიშო წლის განმავლობაში ნორმატურად ვერ მიმდინარეობდა, რაც აიხსნება საერთო მიზეზებით.

IV
წიგნების ბეჭვდა-გამოსცემა.

საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობამ დაბეჭდა და გამოსცა სულ შემდეგი სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნები:

- I/ მოკლე სახელმძღვანელო ბუნების მეცყველების II ნაწ. ს. იაშვილისა
- 2/ " " " " III ნაწ. "
- 3/ ქართული სიყვრიერების ისტორია მე XIX საუკ. ა. ხახანაშვილისა.
- 4/ მოკლე სახელმძღვანელო ბუნების მეცყველების I ნაწ. იაშვილისა.
- 5/ Русское Слово II რ. ი. გოგებაშვილისა
- 6/ ბუნების კარი "
- 7/ არითმეტიკული ამოცანები II ნაწ. ხრამელაშვილისა
- 8/ " " I " "
- 9/ დედა ენა II ნაწ. ი. გოგებაშვილისა
- 10/ რვეული უხაშო
- II/ პაერი და სიტხო თარ. გ. შარაშიძისა
- I2/ მეხის ამბავი "
- I3/ ოქროს თავთავი შ. მღვიმელისა
- I4/ ცვარი "
- I5/ ჩემი ყვავილები "

შემო აღნიშნულ წიგნების გამოსცემაზე დაიხარჯა სულ 337,988 მ.-30 კ. გარდა ამისა ამავე წელს დაიწყო ბეჭვდა : "ფიზიკის", დედა ენა I ნაწ. "ალი"-ს, "კრილოვის არავეების, რაზედაც დაიხარჯა საანგარიშო წლის განმავლობაში - I44498 მან.-67 კაპ.

საზოგადოების მოთვარმა გამგეობამ შეიმუშავა დაწვრილებითი მომავალი
 სამოქმედო გეგმა, რომლის უმოთვრეს მუხლს შეადგენს წიგნების გამომცემ-
 ლობის საქმის გაფართოება. სამოქმედო გეგმა წარედგინა რწმუნებულთა სა-
 ზოგადო კრებას, რომელმაც დაადასტურა იგი და გამგეობაც შეუდგა ამ გეგ-
 მის ფარგლებში მოქმედებას. მან დაარსა საგნობრივი კომისიები: ისტორი-
 კოსთა, ლიტერატორ-კრიტიკოსთა, ბუნების მეცყველთა და სხვა... კომისიები
 ენერგიულად შეუდგნენ მუშაობას.

წიგნების გამოცემის საქმეს ხელმძღვანელობდა გამგეობასთან არსებული
 სამწიგნობრო სექცია, რომელსაც თავმჯდომარეობდა გამგეობის წევრი

თ. ვიკვაძე.

საანგარიშო წლის განმავლობაში სექციას შეონდა სულ 6 მორიგი სხდომა.
 გაარჩია 26 საქმე.

სამუშეუშო სექციის I9I8 წლის მოქმედების
ა ნ ვ ა რ ი შ ი.

I იანვარს I9I8 წ. წიგნთ-საცავში ირიცხებოდა 66I5 ნომერი ქართული ხელნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი. წლის განმავლობაში მიემატა 65 ნომერი /2 ხელთ. და 63 დაბეჭდ./ I იანვარს I9I9 წ. შესდგა 6680 /ამათში 2I6 ხელნაწ./ რუსულსა და უცხო ენებზე დაბეჭდილი წიგნები და ხელნაწერები იყო 5994 ნომერი. წლის განმავლობაში მიემატა I2I დაბეჭდ. I იანვარს I9I9 წ. შესდგა 6I15 /ამათში I04 ხელთ./ ანუხსული სიგელ-გუჯრები I იანვარს I9I9 წ. არის I232, რომელთაც აქვთ გავითებული წლების მიხედვით საბიუჯეტო. ანუხსულების გარდა არის ვიდევ წიგნთ-საცავში მრავალი ანუხს-ხავი დოკუმენტი, უმთავრესად მეცხრამეფე საუკუნისა.

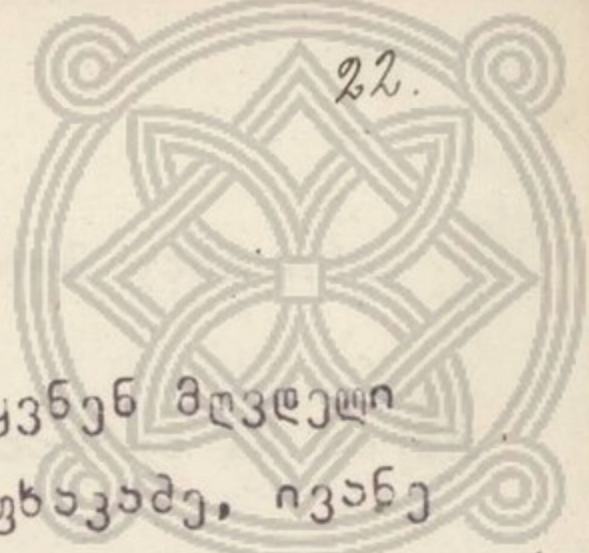
სამუშეუშო ნივთების რიცხვი I იანვარს I9I8 წ. იყო I003 ცალი, წლის განმავლობაში მიემატა I და შესდგა I004.

ნუმიზმატიკური კოლექცია I იანვარს I9I8 წ. შესდგებოდა 5495 ცალისა-გან. აქედგან ქართული I5I3, რუსული 5I4, რომაულ-ბერძნულ-ვიზანტიური 88I, ევროპული I96 და აზიური 239I. წლის განმავლობაში არა მიმატებია-რა.

სურათების კოლექცია I იანვარს I9I8 წ. შეიცავდა 3450 ფურადებით ნახაფს, ლიფოგრაფიულს და ფოტოგრაფიულს სურათს. წლის განმავლობაში არა მიმატებია-რა.

მწერალთა კაბინეტი უცვლელად დარჩა.
საანგარიშო წელს წიგნთ-საცავში მოცადინეთა რიცხვი იყო 99. ამათგან მოთხოვნილი იყო სამეცადინოთ 268 ხელნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი.

I9I8 წლის ხარჯთ-აღრიცხვით სამუშეუშო სექციის განვარგულებაში ნა-ვარაუდები იყო 9658 მანეთი, დაიხარჯა 8I16-93 კაპ.

გ ა ნ ყ ო ფ ი ლ ე ბ ა ნ ი .

ტანჩხუთის განყ- - ღაარსდა 1915 წელს. გამგეობაში იყვნენ მღვდელი
ეპიტაწე წიხაიძე/თავმჯდომარე/ ნ. ფირცხალაიშვილი, ვაწო ფხაკაძე, ივანე
ებრაღიძე, ფარნაოზ დგებუაძე, ლ. გვარჯალაძე, ღიმოთე ჭგუშია/გარღაიცივაღა/
1918 წლის განმავღლობაში გამგეობას ჰქონღა 18 სხღომა, გაარჩია 21 საქმე.

საანგარიშო წელს განყოფიღებას ჰყავღა 155 წევრი.
განყოფიღებას აქვს წიგნის მაღაზია , რომელსაც წმინღა შემოსავალი
ჰქონია 2288-29 ვაჰ.

1918 წლის განმავღლობაში განყოფიღებას შემოსავალი ჰქონია -2988-29
გასავალი -1680 მანეთი.

სენავის- გაიხსნა 1909 წელს. გამგეობაში იყვნენ: ოღღა გიორგის ასული
ხოფერიასი /თავმჯდომარე/, ჰოლოვარჰე ესღაღეს ძე ლორთქიფანიძე /ამხანაგი/
მღვდელი გიორგი გამზარღია /მღივანი/, - : კონსღანღინე ჰონია /ხაში-
ნაღარი/ წევრნი: მიხეიღ ჰავღეს ძე თათარიშვიღი, სოფიო სღეფანეს ასული
არჩიღა, ვარღამ გერასიძეს ძე ლოშია.

სარევიღიო კომისიაში: ჰეღრე მიხეიღის ძე დგებუაძე, ბიქღორ მიხეიღის
ძე ხარბეღია, გიორგი ლევანის ძე ქავთარაძე.

შემო-შემადგენღობის გამგეობა მოქმეღებღა მთელი საანგარიშო წლის გან-
მავღლობაში ღა ჰქონღა სულ 14 სხღომა. საანგარიშო წლის განმავღლობაში გამ-
გეობამ გაარჩია სულ 47 საკითხი. სხღომებს ღაესწრენ: თავმჯდომარე ო.
ხოფერიასი 14 ჯერ, ამხ. ჰ. ლორთქიფანიძე 1-. მღივანი დევ. გ. გამზარ-
ღია 14- , ხაშ. ნ. ჰონია 7- , წევრნი: მიხეიღ თათარიშვიღი 14 -ჯერ,
სოღ. არჩიღა -9 ჯერ, ვარ. ლოშია 2-, /3 იანვ. 1918წ./

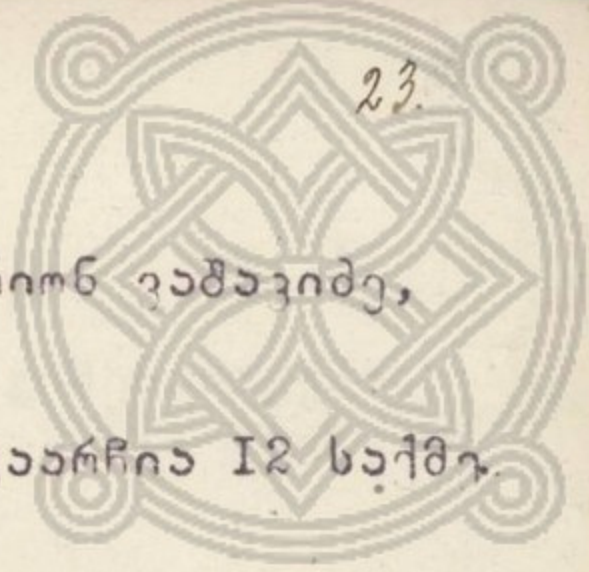
საანგარიშო წლის განმავღლობაში მოხღა განყოფიღების წევრთა საშოგაღო
წლიური ვრეღა.

საანგარიშო წელს განყოფიღებას ჰყავღა 98 ნამღვიღი წევრი.
წლის განმავღლობაში განყოფიღებას შემოსავალი ჰქონია სულ 17895 მან.
ღა 86 ვაჰ. გასავალი- 17868-81 ვ.

ღარჩა ნაშთი 828.-55 ვაჰ.

1919 წ. ხარჯთ-აღრიციხვა ასეთია : შემოსავალი- 14989-25 ვ. გასავალი-
14274-60 ვაჰ.

განყოფიღებას აქვს წიგნის მაღაზია.
განყოფიღების გამგეობღობაში ირიციხეღა 30 ბიბღლიოთეკა-სამკითხვეღო.
ოთის - ღაარსღა 1910 წ. გამგეობის შემადგენღობა ღავით ე. ონია-
შვიღი /თავმჯდომარე/ ვღ. იეს. ვაგუა /ამხანაგი/ მღივანი იოსებ ივ.
კობრეიძე, კონსღ. ერ. ფვანია /ხაშინ./ წევრნი: ნინო გოგოღაშვიღისა,
ღ. მეგრეღიძისა, მარგაღიღა ქაღეიშვიღისა, ჰეღრე ქუთათეღაძე, ავაკი რუ-
ხაძე.

სარევიზიო კომისიაში შედიან: ლავრენტი ცუღუში, ბესარიონ ვაშაკიძე, ისიდორე ლომთათიძე.

საანგარიშო ჩელს გამგეობას შეიწინა შვილი სხლობა და გაარჩია 12 საქმე. ჩევრთა რიცხვი უდრის 325.

განაგებს ერთ ბიბლიოთეკა-სამკითხველს.

წლის განმავლობაში შემოსავალი შეიწინა -5112 მ.-99 ვ. გასავალი-5112-99 ვაპ.

1919 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა ასეთია: შემოსავალი 8500 მანეთი გასავალიც ამდენივე.

ვეჯინის განყ. დაარსდა 1918 წლის აგვისტოს 6 -ს /სოფ. ვეჯინში/. გამგეობის შემადგენლობა: იოსებ ჩიფოშვილი /თავმჯდომარე/ ბეს. ლურცელაძე /მდივანი/, ჩევრნი: ვ. ყალაბეგვიშვილი, მთ. ი. მაჭავარიანი, ლევან სოლუღაშვილი, ნინო ჩიფოშვილისა, ანეჭა ანდრონიკაშვილი.

საანგარიშო ჩელს განყოფილებას შეიწინა 100 ჩევრი.

შემოსავალი შეიწინა - 959 მ.-70 ვ. ხოლო გასავალი -634-72 ვ.

განყოფილება ინახავს უფასო ბიბლიოთეკა-სამკითხველს.

მიუხედავად მრავალჯერ გახსენებისა და მოთხოვნისა, დანარჩენ განყოფილებებს საანგარიშო წლის მოქმედების ანგარიში არ წარმოუდგენიათ.

სტიპენდიები

1918 წლის I იანვარს საზოგადოებას ჰყავდა შემდეგი სტიპენდიანტები:

I შუბალაშვილის სახელობის:

ვალ. ახვლედიანი.

II სარაჭიშვილის სახელობის:

- I/ თაბუკაშვილი შალვა, 2/ ქიქოძე შალვა, 3/ ცირევიძე ალექსანდრე,
- 4/ მინძიბაძე ვასილ, 5/ ბარნაბიშვილი დიმიტრი, 6/ ჭინჭარაძე გიორგი;
- 7/ ჭავჭავაძე გიორგი, 8/ მუჭირი შროკოში, 9/ რამიშვილი ელენე.

III ლოლოპერიძის სახელობის:

ვარდოსანიძე ბარბარე.

აღნიშნულ სტიპენდიანთაგან 1918 წლის განმავლობაში მიიღეს:

I/ ვ. ახვლედიანი	-	150	მან.
2/ შალვა ქიქოძე	-	240	-
3/ გიორგი ჭინჭარაძე	-	100	-
4/ შროკოში მუჭირმა	-	240	-
5/ ალ. ცირევიძე	-	200	-
6/ ბარ. ვარდოსანიძე	-	440	-

1918 წლის განმავლობაში სტიპენდიები დაენიშნათ II ენკენისთვის:

I/ სიმონ ჭანაშიას თვეში 40 მან. მასვე სარაჭიშვილის სასტიპენდიო ნაშთებიდან თვეში 60 მან. სულ 100 მანეთი თვეში.

2/ სავლე აბულაძეს თვეში 40 მან., 3/ ქსენია კავაბაძეს - 40 მან.,

4/ უსტაფა კონჭელიძეს თვეში - 40 მან., 5/ დავით ნაცვლიშვილს - 40 მან.,

I ნოემბრიდან სტიპენდიები დაენიშნათ: I/ ქეთევან მგელაძეს თვეში 40 მან., 2/ რუსუდან ნაკაშიძეს - 40 მან.,

I დეკემბრიდან : I/ კალისტრატე ჩიჩუას 40 მანეთი თვეში.

საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობამ დახმარება გაუწია სასტიპენდიო თანხებიდან: მანგვერს უნივერსიტეტის სტუდენტს ბიძინა რამიშვილს 1000 მან., თბილისის კონსერვატორიის მოწაფეს თამარ წერეთელს 800 მან., თბილისის მე 7 გიმნაზიის მოწაფეებს /მაჰმადიან ქართველებს/ გულთაიშვილს და კაიკაციაშვილს სასტიპენდიო ვალის ანგარიშში შემოსულ თანხიდან და შუბალაშვილის სასტიპენდიო ნაშთიდან 980 მანეთი.

სასტიპენდიო წესების თანახმად შემო აღნიშნულ სტიპენდიანთაგან სტიპენდია მოესპოთ: ვალ. ახვლედიანს, შ. თაბუკაშვილს, შ. ქიქოძეს, ალ. ცირევიძეს, ვას. მინძიბაძეს, დიმ. ბარნაბიშვილს, გ. ჭინჭარაძეს, გ. ჭავჭავაძეს, შროკოში მუჭირს, ელენე რამიშვილს, სავლე აბულაძე /მიღებული აქვს 40 მან./

1919 წ. I იანვარს საზოგადოებას ჰყავს შემდეგი სტიპენდიანტები:

I სარაჭიშვილის სახელობის:

- I/ სიმონ ჭანაშია, 2/ ქეთევან მგელაძე, 3/ კალისტრატე ჩიჩუა, 4/ ქსენია კავაბაძე,
- 5/ რუსუდან ნაკაშიძე, 6/ უსტაფა კონჭელიძე.

II ლოლობერიძის სახელობის:

I/ ბარბარე ვარდოსანიძე, 2/ დავით ნაცვლიშვილი.

საანგარიშო წლის განმავლობაში აღნიშნულ სტიპენდიატოვან მიღებული

აქვთ:

- I/ სიმონ ჯანაშიას - 400 მან.
- 2/ ქეთევან მგელაძეს - 40 "
- 3/ ვალ. ჩიჩუას - 40 "
- 4/ ქსენია ვაკაბაძეს - 120 "
- 5/ დავით ნაცვლიშვილს - 120 "

გარდა აღნიშნული პირების, საზოგადოების გამგეობა აძლევს ყოველ-
თვიურ დახმარებას ზემო-ხსენებულ ორ მაჰმადიან ქართველ მოწაფეს გულ-
თაიშვილს და ვაიკაციშვილს ორთავეს თვეში 200 მანეთს. ამ ყაზად ეს
მოწაფენი სწავლობენ ბათუმის ქართულ გიმნაზიაში.

საანგარიშო წლის განმავლობაში შემოტანილია სასტიპენდიო ვალში დ.შ. სა-
რჯიშვილისა ნ. ციციშვილისაგან - 50 მან., მმ. შუბალაშვილებისა-ი. ავა-
ლიშვილისაგან 275 მან. ი. ავალიშვილზე ირიცხებოდა სასტიპენდიო ვალი
1050 მან., რაც სულ გადახდილია.

სტიპენდიების დაარსების დღიდან 1919 წლის I იანვრამდე
სტიპენდია გაუდავდა, მოესპო და მიეცათ ერთდროული დახმარება:

შუბალაშვილის სახელობის სტიპენდიატებს:

1. შალვა ამირაჯიბს მიღებული აქვს	I75 მ.-	✓
2. ალექსანდრე დგებუაძეს "	I055-"	✓
3. შავლე დაღვაძეს "	I043-85	✓
4. შალვა ელიაშვილს "	450-"	✓
5. ნიკოლოზ იმნაიშვილს "	II70-"	✓
6. ვარლამ იმნაძეს "	I375-"	✓
7. ვასილ მდივანს "	I025-"	✓
8. მიხეილ მირზაშვილს "	I25-"	✓
9. ვლადიმერ ორჭონიკიძეს "	I200-"	✓
10. იაკობ ორჭონიკიძეს "	480-"	✓
11. ვასილ რცხილაძეს "	I048-"	✓
12. სარგის ვაკაბაძეს "	575-"	-
13. ალექსანდრე ყლენცხს "	81-"	-
14. ავაკი თაღაშვილს "	I200-"	450 ?
15. გიორგი ებრაელიძეს "	390-"	✓
16. თამარ შიუვაშვილს "	900-"	✓
17. ლაშარე შურღაიას "	II00-"	✓
18. ი. ცინცაძეს/ია ევალაძეს/"	887-58	✓

19. თამარ ხარაბაძეს მიღებული აქვს	3468.	✓
20. იასონ ჩხენკელს " "	280-	✓
21. ელენე ჩიჭავაძეს " "	200-	✓
22. არჩილ ჭაჭანაშვილს " "	785-	✓ <u>585</u>
23. შოთა შლაფ. დადიანს " "	1226-	✓ $1126 - 540 = 626$
24. დავით ელიოზიშვილს " "	875-	✓
25. ანნა ვაჟანაძის ასულს " "	654-	✓
26. ნინო გ. ლასხიშვილის ასულს " "	900-	✓ <u>800</u>
27. დავით მჭედლიშვილს " "	750-	✓
28. ჭარას გიორგის ძე ნიყარაძეს " "	1525-	
29. გერონდი დიმიტრ. ქიქოძეს " "	1475-	✓
30. ანნა ანდ. ხახუცაშვილის ასულს	1450-	✓
31. ახვლედიანს ვალ. მიღებული აქვს	1695-	✓ <u>1245</u>
32. სვიმონ ბადურაშვილს მიღებული აქვს	595-	
33. მალაქია გომეჭიშვილს " "	1025-	✓
34. შალვა მოხიძეს " "	850-	✓
35. დავით მელაძეს " "	225-	
36. ქრისტე. რაჭველიშვილს " "	825-	✓
37. სოლოდაშვილს ალ. " "	250-	
38. შალვა ჭაჭიშვილს " "	1425-	✓
39. სვიმონ ფიცხელაურს " "	1450-	✓ <u>950</u>
40. სილოვან ყიფიანს " "	1450-	
41. შენგელაიძე თეო " "	1050-	✓
42. გიორგი ჩიჭაიას " "	1400-	✓ $300 = 1100$
43. ჩხეიძეს დავით " "	1200-	
44. თამარ ძნელაძეს " "	1700-	
	<hr/>	
	39886-48	

ნ. ლოლობერიძის სახელობის

1. სვიმონ დიდმაშიშვილს მიღებული აქვს	1400-	
2. ილია ჭოროშელიძეს " "	525-	✓
3. დავით ჩიქოვანს " "	850-	✓
4. დ. ნიკიფინს " "	75-	
	<hr/>	
	2850-	

დ. შ. სარაჭიშვილის სახელობის

1. ამილახვარი ქრისტეფორე	775-	✓
2. გიორგი დალაქიშვილს	500-	✗
3. რაფიელ ნიყარაძეს	525-	✓
4. გრიგოლ ოქროპირიძეს	650-	✓

5. იაკობ რამიშვილს	650-
6. ნინო ციციშვილს	571-95 I001-95
7. ალექსანდრე ციციშვილს	600-"
8. ვახტანგ კოჭეტიშვილს	700-"
9. რაისა ჩიხლაძეს	I75-"
10. მ. ხუხუნაიშვილს	~~876-85~~
11. ვლადიმერ ემუხვარს	350-"
12. შალვა ქიქოძეს	I485-"
13. ალ. შვანგირაძეს	415-"
14. შალვა თაბუკაშვილს	350-"
15. დ. ბარნაბიშვილს	420-"
16. ცირევიძეს ა.	620-"
17. ვ. ძინძიბაძეს	225-"
18. გ. ჭინჭარაძეს	300-"
19. გ. ჭავჭავაძეს	I75-"
20. პრ. მუჭირს	320-"
	<hr/>
	I0613-80

ერთდროული დახმარება:

1. ფალავა ერ.	50-"
2. ბადურაშვილი სვ.	450-"
3. წულაძე ბ.	255-"
4. ლომთათიძე ვ.	235-
5. გეგელიძე ვ.	40-
6. მალსაგოვი ბ.	50-
7. მაღალაშვილი მ.	50-
8. მეგმარიშვილი	50-
9. ჭყავაძე მ.	I50-"
10. მელაძე ვ.	25-
11. ჭაყელი ნ.	25-
12. ართილაყვა	50-
13. მეჭრეველი	40-
14. შვანგირაძე	30-
15. ვაბილია ან.	40-
16. ჩადუნელი დ.	50-
17. ყენევის ქართულ სტუდენტებს	I50-
18. ხიზანაშვილი მეო.	I00-
19. ფხალაძე ვ.	I00-
20. გენეზაშვილი სტ.	I00-
21. ლეონიძე ლ.	I00-

22. კვაჭაძე გ.	100 გ.
23. მამულაშვილი ალ.	100-
24. აგლაძე შ.	25-
25. კორინთელი ალ.	70-
26. ბაქრაძე ნ.	20-
27. ჩარუაშვილი ელ.	20-
28. მაჭავარიანი შ.	40-
29. კაკაბაძე ს.	30-
30. ციციშვილი დ.	120-
31. ემუხვარი	20-
32. გამხარაშვილი	20-
33. კლიშიაშვილი შ.	20-
34. ფარესიშვილი	50-"
35. ოქროშირიძე ვ.	70-
36. იშხენელი ს.	70-
37. გვხრეიშვილი	20-
38. გულისაშვილი არ.	20-
39. გოგოლაშვილი იხს.	50-
40. ქუთათელაძე ს.	20-
41. ქიქოძე ელ.	100-
42. შარაშიძე თ.	20-
43. ჩირვაძე ან.	50-
44. ხირსელი გ.	20-
45. ციციშვილი ალ.	20-
46. გარსიაშვილი ავ.	20-
47. ჩახუნაშვილი ევ.	12-50
48. ხუხუნაშვილი შ.	25-"
49. რაზიკაშვილი თ.	120-"
50. კარგარეთელი ი.	25-"
51. შარაშიძე გ.	100-"
52. შალივაშვილი ი.	30-"
53. შალიკაშვილი ვ.	30-"
54. ელიავა შ.	30-
55. ამირაჯიბი ვ.	30-
56. ჭაჭიშვილი შ.	60-
57. კაპანაძე ან.	120-
58. მნელაძე თამ.	30-
59. ჭინჭარაული წ.	40-
60. ქიქოძე გერ.	10-

61. საჩაბაძე თ.	35-
62. მჭედლიშვილი ალ.	50-
63. ჭავჭავანიძე ივ.	50-
64. კაკაბაძე დ.	50-
65. ქუჩუკაშვილი ნიკ.	50-
66. მღებრიშვილი ვ.	50-
67. ხოსიჭაშვილი ი.	80-
68. ვოდერიძე ალ.	50-
69. ჩხაიძე	50-
70. ჭიჭავაძე სოფ.	50-
71. წილოსანი ვ.	70-
72. ბერიკაშვილი	25-
73. დავითაშვილი ნ.	100-
74. მჭედლიშვილი ი.	80-
75. უთურგაური	50-
76. ფირცხალავა ვ.	275-
77. სუპაჭაშვილი	75-
78. ჯაკობია	50-
79. დიდებუდიძე ვრ.	75-
80. მაჭაბული ვ.	75-
81. ნაცვლიშვილი არ.	75-
82. თოიძე დ.	100-
83. თაბუკაშვილი	75-
84. მიქაძე თ.	100-
85. იაშვილი დ.	75-
86. ნიყარაძე რ.	50-
87. ნუსტუბიძე ი.	100-
88. ჭრანქაშვილი	75-
89. ჩახუნაშვილი	75-
90. რამიშვილი შიმ.	250- <u>1000</u>
91. წერეთელი თ.	800
	<hr/>
	7082-50

ს უ ლ - 60432-73

57100

საზოგადოების სხვა და სხვა შემოსავლის ზოგიერთი მუხლის დაწვრილებითი აღნუსხვა:

I ყუთაბები,

1. ახალი კლუბისაგან	26-90
2. ახვლედიანის აფთიაქისაგან	46-87
3. გვანცატაძის აფთიაქისაგან	I-2I
4. "ეროპის" რედაქციისაგან	7-87
5. კოოპერ. "მეურნისაგან"	7-59
6. კახეთის მევენახეთა საზოგადოებისაგან	3I-92
7. მიხეილის საადგილ-მამულ ბანკისაგან	8-40
8. საქართველოს რედაქციისაგან	I-62
9. სამეურნეობაბანკიდან	I-54
10. სახალხო საქმის რედაქციისაგან	3I-I5
II. საზოგადოების კანცელარიისაგან	4-35
12. საზოგადოების წიგნის მაღაზიისაგან	7-69
13. წვრილაშვილისაგან	22-87

ს უ ლ - I99 მან.-98კაპ.

II განყოფილებათა შემოსავლის IO%.

1. ვეჭინის განყოფილებისაგან	32-
2. სამურზაყანოს "	I42-30
3. სენაკის "	40-80

ს უ ლ - 2I5-I0

III სხვა და სხვა შემოწირულება და შემოსავალი.

1. ევ. სარაჭიშვილის ნაანდერძევი	I20,000-"
2. შ. რაჭიანისაგან	I5-
3. შირვედ ვავკასიის საგანმანათლებლო საბჭოსაგან	264-I5
4. ქართველ არტიურისტებისაგან	5-"
5. მ-I7 მსროლელ ვავკასიის შოლვის რომ. ცვარიძისაგან	I30-50
6. სახალხო საქმის რედაქ. სხვა და სხვა შირთაგან	II5- "
7. ნაყიდი ქალაქის ფიცრების ფასი	200- "
8. საქართველოს რესპუბლ. ადმინისტრაციული განყოფილებისაგან	37-27
9. ნავთლედს სკოლის მოსწავლეთა სწავლის ფ ფული	I02-40
10. დ. მოშლოველისაგან	I00- "

ს უ ლ - I20,969-39 კაპ.

I

კ ა ს ს ა

I იანვარს 1918 წ. იყო

4904-70

ქრის განმავლობაში მიღებულია

782055-63

786960-33

" " დაიხარჯა

786698-50

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

266-83

II

სახელდახელო ანგარიში

I იანვარს 1918 წ. იყო ამიერ კავკასიის

74931-12

ბანკში

სახოფლო სამეურნეო

ნდობ. საზოგადოებაში

36216-83

III, 147-95

ქრის განმავლობაში შეტანილია ამიერ-

კავკასიის ბანკში

152600-00

" " სასოფლო სამეურნეო

3536-07

ნდობ. საზოგადოებაში

80879-74

შედ შეეკვეცა სარგებელი

1021-57

239037-38

" " გამოტანილია ამიერ-კავკასიის

ბანკიდან

202851-03

350185-33

" " " სასოფლო სამეურნეო

ნდობის საზოგადოებისაგან

58210-21

261061-24

დარჩა I იანვარს 1919 წ. ამიერ კავკასიის

ბანკში

29216-16

89124-09

" " " სასოფლო სამეურნეო

ნდობის საზოგადოებაში 59907-93

89124-09

III შენახული ფული

I იანვარს 1918 წ. სასოფლო სამეურნეო ნდო-

ბის საზოგადოებაში

63718-00

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

63718-00

IV

% ქალაქები

I იანვარს 1918 წ. იყო 600 მ. I შინაგანის სეს-

ხის მომგებიანი ბილეთები

№№ 4143/22, 10571/46, 10775/II, 14019/3,

16132/38, და 18078/48

II 57-50

105,600 მ. გირ. ფურცლ. ფ. სათავად-აზნაურ-

რო ბანკისა

94425-61

38,000 მ. გირ. ფურცლ. ქუთაისის სათავად-

აზნაურ. ბანკისა

27079-00

I65008. პილ. პეფროვრ. ხაკრედ. საზ.	I6500-00	
5008. პილ. ხერსონის ხაეროპო ბანკისა	405-"	
I87-50კ. პილ. რუსეთის სახელმწიფო სესხ.	I87-50	
6008. ოპლ. რუსეთის შინაგანის სესხისა	600-"	
700" პილ. რუსეთის სახელმწიფო რენჯა	700-"	
300" პილ. მოსკოვის ქალაქ. ხაკრედ. საზ.	300-"	
I400" გირ. ფურცლ. ღონის საადგილ-მამულო ბანკისა	I400-"	
2I00" გირ. ფურცლ. ნიყე-გოროდ სამარის საადგილ-მამულო ბანკისა	2I00-"	
926" ოპლ. სახელმწიფო სესხისა	926-"	
300" გირ. ფურცელ. პეფროვრად-ჭუტის საადგილ-მამულო ბანკისა	300-"	
I00" პილ. სავლუხო ბანკისა	I00-"	
30I00" ოპლივ. სახელმ. ბანკის შინაგან სესხისა I9I5 წ.	28320-83	
I000 გირ. ფურცელ. სახელმწიფო სა- <u>198913-50.</u> თავად-აზ. ბანკისა	<u>I000-"</u>	I7550I-44
დარჩა I იანვარს I9I9 წ. იგივე ღირებუ- ლების პილეთები.		

V

%% ქალაქებისა

I იანვარს I9I8 წ. იყო	3I3I-56	
წლის განმავლობაში მიემატა	<u>9386-84</u>	I25I8-40
" " მიღებულია		<u>8084-04</u>
დარჩა I იანვარს I9I9 წ.		4434-36

VI

წიგნების საწყობში

I იანვარს I9I8 წ. იყო	2I235-25	
წლის განმავლობაში მიღებულია საზოგადოების გამოცემანი	367827-03	
" " საკომისიო, ნაყიდი და ყდები	I09805-12	
" " დაუბრუნდა მაღაზიიდან	<u>8-05</u>	498875-45
" " გაწანილია მაღაზიაში	246240-25	
" " გახწორდა მეჭად ჩაწერილი	<u>I54-92</u>	246395-17
დარჩა I იანვარს I9I9 წ.		252480-28

VII

წიგნები მაღაზიაში

I იანვარს 1918 წ. იყო	I7846-34	
წიგნის განმავლობაში გამოცანილია საწყობიდან	246240-25	
" " მოგება იყო წიგნის მაღაზიისა და საწყობისა	I68201-07	
" " გახწორდა შეცდომით ჩაწერილი	I04-88	432392-54
" " გაიყიდა მაღაზიაში	214260-33	
გავიდა ფასდაღებით	63890-93	
გაეგზავნათ აგენტებს	94245-17	
მიეცათ დებიტორებს	6425-37	
დაუბრუნდა წიგნებით პატრონო	3399-90	
დაუბრუნდა წიგნები საწყობს	8-05	
გაეგზავნათ საზოგადოების და გარე-შე სკოლებს, ბიბლიოთეკებს, წიგნთ-საცავს, კერძო პირებს, სტამბებს		
გამოცემისათვის	<u>2591-57</u>	<u>384821-32</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		47571-22

VIII

წაგებ-მოგების ანგარიში

I იანვარს 1918 წ. იყო გამოურიცხავი დამწვარი და დაკარგული წიგნებისა	II217268	
წიგნის განმავლობაში დაიხარჯა გასაგზავნი		
ფასდაღებით გაგზავნილ წიგნებზე	<u>2300-91</u>	I3518-59
დაუბრუნდა გასაგზავნი	2057-57	
გამოირიცხა დამწვარ წიგნების ფასი	507-35	
გადაირიცხა მაღაზიისათვის ნაყიდი მასალა	<u>243-34</u>	<u>2808-26</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		I0710-33

IX

აგენტები

I იანვარს 1918 წ. იყო	I4580-71	
წიგნის განმავლობაში გაეგზავნათ	94245-17	
" " დაედოთ გასაგზავნი	<u>I517-75</u>	II0843-63
" " მიღებულია		<u>85559-09</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		24784-54

X

დებიტორები

I იანვარს 1918 წ. იყო	18407-42	
წლის განმავლობაში მიეცათ წიგნები	6425-37	
" " დაედოთ სხვა ვალი	<u>8100-73</u>	32933-52
" " მიღებულია		<u>5828-83</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		27104-69

XI

წიგნების ბეჭდვა

I იანვარს 1918 წ. იყო	27712-95	
წლის განმავლობაში მიეცა	<u>361008-83</u>	383721-78
" " მიღებულია		<u>367827-03</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		20894-75

XII

გარდამავალი ანგარიში დებეტით

I იანვარს 1918 წ. იყო	29587-53	
წლის განმავლობაში მიემატა	<u>212404-27</u>	241991-80
" " მიღებულია		<u>191438-66</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		50553-14

XIII

ინვენტარი

I იანვარს 1918 წ. იყო	964-96	
წლის განმავლობაში შექმნილია	<u>1960- "</u>	2924-96
" " გამოირიცხა 10% ღირებუ- ლებისა		<u>292-49</u>
		2632-47

XIV

კრედიტორები

I იანვარს 1918 წ. იყო	44062-37	
წლის განმავლობაში დაედო სავაჭროსი და ნაყიდი წიგნებისა	<u>111291-73</u>	155354-10
" " გადახდილ იქმნა წიგნები- სა და ყდების	82640-82	
" " დაუბრუნდა წიგნები ვაჭრონთ	<u>3399-90</u>	86040-72
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		69313-38

XV

გარდამავალი ფული კრედიტით

იანვარს 1918 წ. იყო	4731-25	
მის განმავლობაში მიღებულია	<u>33698-05</u>	38429-30
- დაუბრუნდა		<u>7224-06</u>
არჩა I იანვარს 1919 წ.		31205-24

XVI

მველის წიგნებისა და სასტამბო თანხა.

ა/ ფულად

იანვარს 1918 წ. იყო მველის წიგნებისა	2085-86	
სასტამბო	<u>3395-42</u>	5481-28
მის განმავლობაში მიღებულია: საქართ.		
სახისტორიო და საეთნოგრ.საზ.	549-25	
" მიემატა გაყიდულის წიგნ.ფასი	62-00	
სარგებელი	107-78	
სასტამბოს	108-00	
სარგებელი	<u>161-29</u>	988-32
" გადჭრიცხა სარგებლის 10%		
სათადარიგო თანხაში:		6469-60
მველის წიგნებისა	10-77	
სასტამბოსი	<u>16-12</u>	26-89
არჩა I იანვარს 1919 წ.		6442-71
მველის წიგნებისა	2794-12	
სასტამბო	<u>3648-59</u>	6442-71

ბ/ წიგნებად

იანვარს 1918 წ. იყო მველის წიგნებისა	1389-33	
სასტამბო	<u>527-94</u>	1917-27
მის განმავლობაში გაიყიდა მველის წიგ-		
ნებისა	62-"	
სასტამბო	<u>108-</u>	170-"
არჩა I იანვარს 1919 წ. მველის წიგ-		
ნებისა	1327-33	1747-27
სასტამბო	<u>419-94</u>	1747-27

XVII

სავანგებო თანხები

I საზოგადო დანიშნულების:

I იანვარს 1918 წ. იყო ხელუხლებელი მ. შუბალა- შვილებისა და ა. ხახანაშვილისა	51261-47	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>2434-92</u>	53696-39
" " გაღარიცხა სარგებლის 10%		
სათადარიგო თანხაში	243-49	
" 90% დასახარჯად	<u>2191-43</u>	2434-92
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		51261-47
II სპეციალური დანიშნულების		
I. I იანვარს 1918 წ. იყო სალიტერატურო	3622-50	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>172-07</u>	3794-57
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათად. თანხაში	17-20	
" 90% დასახარჯად	<u>154-87</u>	172-07
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		3622-50
I იანვარს 1918 წ. იყო სასტიჟენდიო		425-"
მმ. შუბალაშვილებისა		
წლის განმავლობაში გაღარიცხა დასახარჯად		<u>425-"</u>
I იანვარს 1918 წ. (სასტიჟენდიო ნ. ლოლობე- რიძისა	20889-99	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>950-"</u>	21839-99
" " გაღარიცხა სათად. თანხაში	50-"	
" " " დასახარჯად	<u>560-"</u>	610-"
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		21229-99
II. I იანვარს 1918 წ. იყო საპრემიო ნ. ლოლო- პერიძისა	13064-58	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>530-25</u>	13594-83
" " გაღარიცხა სარგებლის 10%		
სათადარიგო თანხაში		<u>53-02</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		13541-81
I იანვარს 1918 წ. იყო განათლების გასავრცელ. გონა-ჯიხაიში და რვანში ნ. ლოლოპერიძისა	19196-67	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>475-"</u>	12671-67
" " გაღარიცხა სარგებლის 10%		47-50
სათადარიგო თანხაში		<u>47-50</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		12624-17

I იანვარს 1918 წ. იყო წიგნების გამოსაცემად 6. ლოლოპერიძისა	II756-54	
წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი	530-03	I2286-62
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	53-"	
" " 90% დასახარჯად	477-08	530-08

დარჩა I იანვარს 1919 წ. II756-54

I იანვარს 1918 წ. იყო სასტიკუნდიო <i>ქ.ს.ია ჭაჭილიძის</i> IO2573-07		
წლის განმავლობაში მიღებულია უკან	I45-"	
" " მიემართა სარგებელი	382I-73	I06539-80
" " გადაირიცხა სარგ. 10%		
" " სათადარიგო თანხაში	382-I7	
" " დასახარჯად	2510- "	2892-I7

დარჩა I-იანვარს 1919 წ. I03647-63

I იანვარს 1918 წ. იყო საპრემიო გრ. დადიანისა	5420-70	
წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი	I7I-"	559I-70
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		I7-I0

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 5574-60

I იანვარს 1918 წ. იყო სენაკის სკოლისა გრ. დადიანისა	I838-52	
წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი	85-50	I924-02
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		3-55

დარჩა I იანვარს 1919 წ. I915-47

I იანვარს 1918 წ. იყო ილ. ჭავჭავაძის სახელობის	965-8I	
წლის განმავლობაში მიემართა სარგებელი	36-70	I002-5I
" " გადაირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში		3-67

დარჩა I იანვარს 1919 წ. 998-84

I იანვარს 1918 წ. იყო გურიანთის სკოლისა
დ. ნაკაშიძისა

3314-27
136-80

3451-07

წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი
" " გაღარიცხა სარგებლის
10% სათადარიგო თანხაში

13-68
3437-39

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

I იანვარს 1918 წ. იყო გოგებაშვილის გა-
ნათლების ფონდისა

II642-06

წლის განმავლობაში ~~მიემატა~~ ~~გაყიდვით~~ წიგნებისა
ცალმე I კაპ.

552-71

" " მიემატა სარგებელი

553-"

I2747-77

" " გაღარიცხა სარგებლის 10%
სათადარიგო თანხაში

55-30

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

I2692-47

I.I იანვარს 1918 წ. იყო დ. ეპისკოპოსისა
/მაჰმადიანთათვის/

I442-49

წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი

68-52

I511-01

" " გაღარიცხა სარგებლის
10% სათადარიგო თანხაში

6-35

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

I504-16

I იანვარს 1918 წ. იყო ქუთაისის საკვი-
რაო სკოლისა რ. ერისთავის სახლ-ბ.

I310-57

წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი

62-25

I372-82

" " გაღარიცხა სარგებლის
10% სათადარიგო თანხაში

6-22

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

I366-60

I იანვარს 1918 წ. იყო სამუშეუმო.

99604-28

წლის განმავლობაში მიემატა შემოსული

40-"

" " შეცდომით გაღარიცხული შემოსავ. 3250-"

" " სარგებელი

4731-20

I07625-48

" " გაღარიცხა შემოსავალში
შეცდომით

3250--

" " "სარგებლის 10% სათად.
თანხაში

473-12

3723-12

დარჩა I იანვარს 1919 წ.

I03902-36

I იანვარს 1918 წ. იყო საპრემიო ნ. ერისთავისა
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი II214-17
 " " გაღარიცხა სარგებლის 10% 475-"
 სათადარიგო თანხაში II639-17
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. 47-50

II. 1918 მიღებულია სასტიჟენდო/საეროს ამხ./ I200-
 " მიემატა სარგებელი 44-16 I204-I6
 " გაღარიცხა სარგებლის 10% სათად. თანხაში "-41
 დარჩა I იანვარს 1919 წ. I203-75

III გარდამავალი თანხები:

III. I იანვარს 1918 წ. იყო ვ. ჰეფრიაშვილის
 სახელობის 2851-61
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი I01-84 2953-45
 " " გაღარიცხა სარგებლის I0-I8
 10% სათადარიგო თანხაში 2943-27
 დარჩა I იანვარს 1919 წ.

IV. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. გოგებაშვილის
 სახელობის 2947-17
 წლის განმავლობაში მიემატა I40-" 3087-17
 " " გაღარიცხა სარგებლის I4-"
 10% სათადარიგო თანხაში 3073-17
 დარჩა I იანვარს 1919 წ.

V. I იანვარს 1918 წ. იყო სასკოლო 905-27
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი 43-" 948-27
 " " გაღარიცხა სარგებლის 4-30
 10% სათადარიგო თანხაში 943-97
 დარჩა I იანვარს 1919 წ.

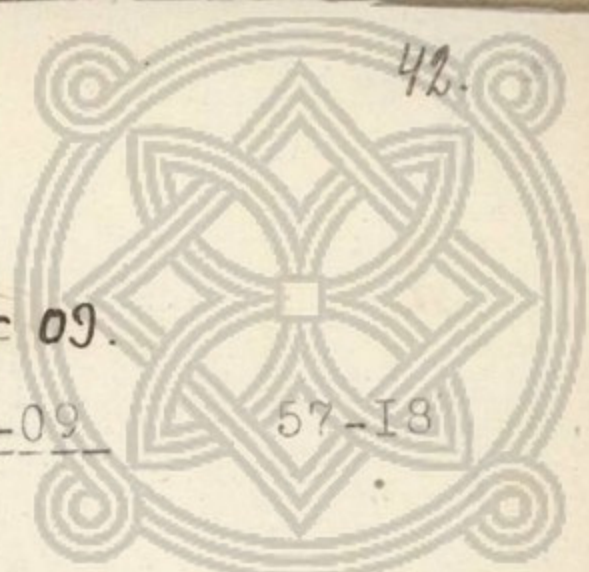
VI. I იანვარს 1918 წ. იყო შოთა რუსთაველის
 სახელობის I31-68
 წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი 4-75 I36-43
 " " გაღარიცხა სარგებლის "-47
 10% სათადარიგო თანხაში I35-96
 დარჩა I იანვარს 1919 წ.

I. I იანვარს 1918წ. იყო თელავის განყოფილებისა წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი - - - - - გაღარიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში ღარჩა I იანვარს 1919 წ.	2212-64 <u>99-75</u> 2312-39 <u>9-97</u> 2302-42 ✓
II. I იანვარს 1918 წ. იყო მ. თამარაშვილის სახელობის წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი " " " გაღარიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში ღარჩა I იანვარს 1919 წ.	I8-43 <u>"-70</u> I9-I3 <u>" -07</u> I9-06 ✓
III. I იანვარს 1918 წ. იყო თამარ მეფის სახელობის ჯამრის წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი " " " გაღარიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში ღარჩა I იანვარს 1919 წ.	25-41 <u>" -96</u> 26-37 <u>"-09</u> 26-28 ✓
IV. I იანვარს 1918 წ. იყო ვ. წერეთლის სახელობის წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი. " " " გაღარიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში ღარჩა I იანვარს 1919 წ.	22-69 <u>" -86</u> 23-55 <u>" - 8</u> 23-47 ✓
V. I იანვარს 1918 წ. იყო დაბრუნებული წლის განმავლობაში ~~სასტიკუნდით~~ წლის განმავლობაში მიღებულია " " " გაღარიცხა შემოსავალში ღარჩა I იანვარს 1919 წ.	522-68 <u>325-"</u> 847-68 <u>705--</u> I42-68 ✓
VI. I იანვარს 1918წ. იყო ი. ჭავჭავაძის აღსრულ. აღვიღზე ჭვრის დასადგმელად წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი " " " გაღარიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში " " " 90% სახარკოდ ღარჩა I იანვარს 1919 წ.	300-" <u>I4-25</u> 3I4-25 <u>I41-49</u> <u>I2-83</u> I4-25 300-" ✓

VII. I იანვარს 1918 წ. იყო აღ. ხახანაშვილის საფლავზე მეგლისთვის	2500-00	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	<u>II-75</u>	2618-75
" " ვაღირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	II-87	
90% დასახარჯად	<u>• I06-88</u>	<u>II8-75</u>
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		2500-00 ✓
IX. I იანვარს 1918 წ. იყო სალექსიკონო წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	39-50	
" " ვაღირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	<u>I-51</u>	41-01
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		<u>" -15</u> 40-86 ✓
X. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. გოგებაშვილის ნაანდერძევი წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	I0909-78	
" " ვაღირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	<u>518-21</u>	II427-99
90% დასახარჯად	51-82	
დარჩა I იანვარს 1919 წ.	<u>466-39</u>	<u>518-21</u> I0909-78 ✓
XXI. I იანვარს 1918 წ. იყო ე. ნინოშვილისა წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	712-53	
" " ვაღირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	<u>27-08</u>	739-61
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		<u>2-70</u> 7 36-91 ✓
XXII. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. ჭავჭავაძის სახლის წლის განმავლობაში მიღებულია	I482-46	
" " მიემატა სარგებელი	I200-"	
" " დაიხარჯა	<u>56-33</u>	2738-79
" " ვაღირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	336-36	
დარჩა I იანვარს 1919 წ.	<u>5-63</u>	<u>341-99</u> 2396-80 ✓
XXIII. I იანვარს 1918 წ. იყო ი. ჭავჭავაძის მეგლის წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	5-45	
" " ვაღირიცხა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხაში	<u>"-20</u>	5-65
დარჩა I იანვარს 1919 წ.		<u>"-2</u> 5-63 ✓

IV. I იანვარს 1918 წ. იყო ვინმე მესხის გვარამის		
სახელობის	55-09	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	2-09	57-18
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		- -20
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		56-98 ✓
V. I იანვარს 1918 წ. იყო აკაკი წერეთლის		
სალიტერატურო	585-27	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	22-24	607-51
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		2-22
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		605-29
VI. I იანვარს 1918 წ. იყო ქართველ მოღვა-		
წეთა შანთეონის	3644-52	
წლის განმავლობაში მიღებულია	2350-"	
" " მიემატა სარგებელი	119-97	6114-49
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		11-99
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		6102-50 ✓
VII. I იანვარს 1918 წ. იყო ომისაგან დაზარა-		
ლებულთა ბავშვების თავშესაფარისა		10428-62
წლის განმავლობაში დაიხარჯა		1307-50
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		9121-12
VIII. I იანვარს 1918 წ. იყო ივანე /ვიცა/		
აბაშიძის სახელობის	51-	
წლის განმავლობაში მიემატა სარგებელი	x I-94	52-94
" " გაღარიცხა სარგებლის		
10% სათადარიგო თანხაში		" -19
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		52-75 ✓
ღარჩა I იანვარს 1919 წ. საუბრეობო თანხების		
ფულად		404360-32
" " " უძრავ მამულად		60587-38
		464947-65

XVIII

ქონება

43

I იანვარს 1918 წ. იყო ა/ სათადარიგო თანხა	I2289-71	
შლის განმავლობაში მიემატა 10% ხანხების სარ-		
გებლისა	I633-04	
" " " სარგებელი	583-76	
" " " შემოსავლის ნაშთის 10%	<u>23158-01</u>	37664-52
" " გადარიცხ. სარგებლის 90% დასახვ.		<u>525-39</u>
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		37139-13

I იანვარს 1918 წ. იყო ბ/ სანხარჯო თანხა	38580-12	
შლის განმავლობაში მიემატა 90% შემოსავლის ნაშთის	<u>208422-18</u>	247002-30
" " გადარიცხა შემოსავალში		<u>27434-21</u>
ღარჩა I იანვარს 1919 წ.		219568-09

1918 წლის შემოსავალ-გასავალი

შემოსავალი

ყულაბეგით შევრებილი	199-98	✓
განყოფილებათა შემოსავლის 10%	215-10	✓
სხვა და სხვა შემოწირულება და შემოსავალი	I-20969-32	✓
თავნი ფულის სარგებელი და სასტიკენდო	8057-24	✓
1917 წლის შემოსავლის ნაშთი	27434-21	✓
მუზეუმის თანხის ნაშთი	900-"	✓
მთავრობის დახმარება	30000-"	✓
წიგნის მალაზიის და გამოცემის შემოსავ.	I68201-07	✓
ფ. ქალაქის გამგეობისაგან ნავთულის სსკოლისათვის	500-"	✓
1916 წ. დაბეჭდილის წიგნების ფასი/ნაწილი/	26-55	
	<hr/>	
	356503-47	

გ ა ს ა ვ ა ლ ი

კანცელარიის პინის ქირა	I060-	✓	
საკანცელარიო, საფოსტო, გათბობა, განათება, და სხვა წვრილმანი	I05I-4I	✓	
წლიური კრების ხარჯი	324-70	✓	
ინვენტარის ამორტიზაცია	292-49	?	
% ქალაქების შენახვა და დაზღვევა	533-20	✓	
რედ. "განათლებას" დამატებისათვის	300-"	✓	
ილ. ჭავჭავაძის მეგლის მომვლელს	24-"	✓	
დახმარება მწერლებს	240-"	✓	
დახმარება ე. ალლაძეს	300-"	✓	
ილ. ჭავჭავაძის სახლის ქირა	II75-"	✓	
სტიჰენდია ძმ. შუბალაშვილებისა	II30-"	✓	
" დ. შ. სარაჯიშვილისა	2510-"	✓	
" ნ. ლოლობერიძისა	560-"	✓	
ი. გოგებაშვილის დავალებით:			
ა/ ქართულ საბავშვო ბაღს	✓ ✓ I20-	✓	
ბ/ განათლების საზოგადოებას	✓ ✓ I20-	✓	
გ/ ჭრა-ვერვის სკოლას	✓ ✓ I20-	✓	
დ/ ფურ. "განათლებას"	✓ ✓ 400-	✓	
ე/ ე. ინოურს	✓ ✓ 380-	?	
ვ/ ი. გოგებაშვილის თანხის გასაძლიერებლად	✓ 552-7I	✓	
მაღაზიის და საწყობის პინის ქირა	✓ ✓ 2II0-	✓	
დანაშნდვევი	✓ ✓ 486-I2	✓	
წიგნის მაღაზიის პაფენტი	✓ 43-50	✓	
" " გათბობა, განათება და წვრილმ.	✓ ✓ 4464-76		
ჭამაგირი მდივანს	7583-42		
" ბუხჰლტერს	✓ ✓ 73I3-60		
" კორექტორს	✓ ✓ 7094-52		
" კანცელარიის მსახურს	2776-60		
" გადამწერს	3642-"		
" მაღაზიის გამგეს	✓ ✓ 69I9-42		
" მის თანაშემწეს	✓ ✓ 47I7-20		
" მოლარეს	✓ ✓ 3492-		
" მაღაზიის მსახურს	✓ ✓ 2776-60		
" " ნოქარს	✓ ✓ I950-"		5370I-57
მოულოდნელი ხარჯი	9228-42		7579I-67

II

სახსკოლო სექცია

9.	ჭამაგირი ავაურთის სკოლის მასწავლებელს	I220-00
0.	" ზორბალოს " "	I010-"
1.	" გერგეთის " "	I799-"
2.	" ვარიანის პირველს " "	2809-
3.	" " მეორე " "	I220-
4.	" შუგდიდის სკოლის მასწავლებელს	I755-
5.	" მოიდანახეს " "	2710-
6.	" ნავთლულის " პირველ მასწავლ.	2840-20
	" " მეორე " "	400-"
	" საგურამოს " მასწავლებელს	2599-"
	" ყალამშის " "	II40-"
	" შრომის " პირველ მასწავლებელს	2832-22
	" " მეორე " "	2809-"
	" " მესამე " "	578-42
	" წინარეხის " "	2971-02
	" წერაქვის " "	2809-"
	დახმარება ჯარში ყოფილ მასწავლებელს დ. შუბლაძეს	300-"
	" " " " გრ. მაჭავარიანს	60-"
	სახელმძღვანელო წიგნების შესაძენად და წვრილმანი ხარჯები სკოლებისათვის	2437-"
	ვარიანის სკოლის ბინის ქირა	566-"
	" " მსახურის ჯამაგირი	220-"
	" " გათბობა	740-"
	ნავთლულის სკოლის ბინის ქირა	220-"
	" " მასწავლებლის ბინის ქირა	240-"
	" " მსახურის ჯამაგირი	I85-"
	" " გათბობა	230-"
	საგურამოს სკოლის ბინის ქირა	320-"
	" " მსახურის ჯამაგირი	290-"
	დახმარება ყოფილ მასწავლებელს ივ. გოგოლაშვილს	600-"
	მოულოდნელი ხარჯი და საგზაო მასწავლებელს	<u>II57-52</u>
		39067-38

III ბიბლიოთეკებისა და სახალხო

კითხვების მომწყობი სექცია

	დახმარება ვერის ბიბლიოთეკას	420-
	" ავლაბრის "	300
	" დიდუბის	300-

62.	დახმარება ნამალაღევის ბიბლიოთეკას	300-	"
63.	" ქმ. ნინოს უბნის "	300-	"
64.	" ნავთლუღის "	300-	"
65.	სკოლებთან დაარსებულ ბიბლიოთეკებს		
65.	" შრომის ბიბლიოთეკას	<u>27-30</u>	I947-30

IV

სამუშეუშო სექცია

66.	წიგნთ-საცავ მუშეუშისათვის წივთების და წიგნების შესამენად	857-	80
67.	ჭამავირი ბიბლიოთეკარს	3813-	42
68.	" მის თანაშემწეს	2913-	71
69.	" მსახურს	480-	"
70.	მოულოდნელი ხარჯი	<u>52-</u>	<u>8116-93</u>
			<u>124923-28</u>
	ზედ მეტი შემოსავლის 10% მიემადე სათადარიგო თანხას	23158-	01
	90% მიემადე სახარჯო თანხ.	<u>208422-I8</u>	<u>231580-D</u>
			356503- 47

საიჯო. სკო

ბალანსი I იანვრისათვის 1919 წლისთვის.

აქტივი

I. კასა	266-83	
2. სახელდახელო ანგარიში	89124-09	
3. შენახული ფული	63718-00.	
4. % ქალაქები	175501-44	
5. %% ქალაქებისა	4434-36	
6. წიგნები საწყობში	252480-28	
7. " მალაშიაში	47571-22	
8. გამოურცხავი, დამწვარი და დაკარგული წიგნების ფასი	10710-33	
9. აგენტები	24784-54	
10. დებიტორები	27104-69	
11. წიგნების ბეჭდვა	20894-75	
12. გარდამავალი ფული დებუციით	50553-14	
13. ინვენტარი	2632-47	
14. უძრავი მამული	<u>60587-33</u>	830363-47

პასივი

I. კრედიტორები		69313-38.
2. გარდამავალი ფული კრედიტით		31205-24
3. ძველის წიგნების თანხა ა/ ფულად:		
ძველის წიგნების	2794-12	
სასტამბო	<u>3648-59</u>	6442-71
პ/წიგნებად		
ძველის წიგნებისა	1327-33	
სასტამბო	<u>419-94</u>	1747-27
5. საგანგებო თანხები ფულად	404360-32	
" " უძრავ მამულად	<u>60587-33</u>	464947-65
6. ქონება: სათადარიგო თანხა	37139-13	
სახარჯო თანხა	<u>219568-09</u>	256707-22.
		<u>830363-47</u>

სააქტივო თევზჭერა: ქ. ყაზბეგის
თევზჭერა: რ. ჯაბაძე

თევზჭერა: თ. ჯაბაძე

ფინანსური მდიანი: მ. ბერიძე

რ. ჯაბაძე

ფინანსი: ვ. ბერიძე

მუხრანის 3. სართული

შპს. მუხრანის
 მუხრანის
 მუხრანის

1919^m General Ashby-subscript.

1919 წლის ხარკო- აღრიცხვა

შ ე მ ო ს ა ვ ა ლ ი .

1. ყუბაბეპით შემოსული	300-
2. განყოფილებათა შემოსავლის 10%	2000-
3. ქალაქის თვითმართველობისაგან ნავთლუღის სკოლისათვის	500-
4. თავნი ფულის სარგებელი: ა/საზოგადო დანიშ. თანხების სარგებელი	3000-
ბ/სახსტ. მმ. შუბალაშვილებისა და დაბრუნებული სასტიკენდო	1142-68
გ/სახსტიკენდო ნ. ლოლოპერიძისა	900-"
დ/ " ზ. სარაქიშვილისა	3439-56
ე/ საპრემიო ნ. ლოლოპერიძისა	300-"
ვ/ " გრ. დადიანისა	400-"
ზ/ " ნ. ერისთავისა	400-"
ც/ განათლების გასაჯრცელ. ვოჩა- ჭიხაიში და რგანში	427-50
ძ/ წიგნების გამოსაცემად ნ. ლოლოპერიძისა	477-08
ი/ სალიტერატურო	154-87
კ/ თელავის განყოფილების	89-78
ლ/ სენავის სკოლის გრ. დადიანისა	76-95
მ/ გურიანთის სკოლის დ. ნავაშიძისა	123-12
ნ/ სამუშეუმო თანხიდან	4258-08
ო/ პანთეონის თანხიდან	2500--
პ/ ი. გოგებაშვილის თანხიდან	2800-"
სხვა და სხვა შემოწირულება და შემოსავალი	10000-"
წიგნის მაღაზიის შემოსავალი	} 200000-"
წიგნების გამომცემლობისაგან	
წარსული წლის ნაშთი	208051-70
მთავრობის დახმარება	150000-"
სეირნობის	20000-"
	<hr/>
	611341-32

გ ა ს ა ვ ა ლ ი

I

ადმინისტრაციული სექცია

ვანცელარიის ბინის ქირა	7200 - "
სავანცელარიო, საფოსტო, განათება, გათბობა და სხვა	3000 - "
სახდამპო, საზოგადო კრების გასამართი ხარჯები	2000 - "
ინვენტარის ამორტიზაცია	250 - "
%%-იანი ქაღალდების დაზღვევა და შენახვა	900 - "
ყურ. "განათლებას" დამატებისათვის	600 - "
ილიას მეგლის მომვლელს	60 - "
დახმარება ეფროსინე აღლაძეს	300 - "
დახმარება მწერლებს	300 - "
კნ. ოთლა ჭავჭავაძისას ბინის ქირა	1500 - "
ილიას აღსრულების ადგილზე ჯვრის დასადგმელად	300 - "
იაკობ გოგებაშვილის ანდერძის დავალებით	
ა/ ქართულ საბავშვო ბაღს	120 -
ბ/ განათლების საზოგადოების სკოლას	120 -
გ/ ჭრა-ვერვის სკოლას	120 -
დ/ ყურ. "განათლებას"	400 - "
ვ/ ეფემია ინოურს	360 - "
ე/ გოგებაშვილის თანხის გასამლიერებლად	900 - "
მალაზიის და წიგნთ საწყობთა ბინის ქირა	14000 - "
მალაზიის და ქაღალდის საწყობის დაზღვევა	850 - "
მალაზიის პაფენცი	48-50
მალაზიის გათბობა, განათება და სხვა...	5000 - "
ჭამაგირი საქმეთა მწარმოებელს /მდივანს/	II400 - "
" ბუხჰალტერს	10800 - "
" კორექტორ-მეთვალყურეს	10800 - "
" მალაზიის გამგეს	10800 - "
" " " თანამშრომელს	7200 - "
" გადამწერს	7200 - "
" მალაზიის მოლარეს	6000 - "
" " ნოქარს	5400 - "
" " მსახურს	5400 - "
" ვანცელარიის მსახურს	5400 - "
თავნი ფულის სარგებლის ხარჯები:	
ა/ სასტიკუნდო მმ. მუბალაშვილებისა და დაბრ.	II42-68
ბ/ " ნ. ლოლობერიძისა	900 - "
გ/ " დ.შ. სარაჯიშვილისა	4000 - "

- დ/ საპრემიო ნ. ლოლოპერიძისა
- ე/ " გრ. დადიანისა
- ვ/ " ნ. ერისთავისა
- ზ/ წიგნების გამოსაცემად ნ. ლოლოპერიძისა
- ც/ თელავის განყოფილებისა
- თ/ სენაკის სკოლისა გრ. დადიანისა
- ი/ გურიანთის სკოლის დ. ნაკვაშიძისა
- კ/ შანთეონის ადგილის შესაძენად

300-"
 400-"
 400-"
 477-08
 39-78
 76-95
 123-12
 2500-"

მოულოდნელი ხარჯები

10000-"

 139133-II

II

სასკოლო სექცია

ჭამაგირის აკაურთის სკოლის მასწავლებელს	4800-"
" პორბალოს " "	4800-"
" გურგეთის " "	4800-"
" ვარიანის " პირველ " "	4800-"
" " " მეორე " "	4824-"
" აფენის " "	4800-"
" გომარეთის " "	4800-"
" შუგდილის " "	4800-"
" მოიდანახეს " "	4800-"
" საგურამოს " "	4800-"
" ნავთლულის " "	5346-"
" " " ხელსაქმის " "	3060-"
" ყალამშის " "	4800-"
" შრომის " პირველ " "	4852-"
" " " მეორე " "	4800-"
" " " ხელსაქმის " "	1200-"
" წინარეხის " "	4968-"
" წერაქვის " "	4800-"

სახელმძღვანელო წიგნების შესაძენად და წვრილმანი ხარჯი 14 სკოლისათვის	1000-"
ჭეჭილისა, ნაკადულის და ყურ. განათლების გამოსაწერად	1500-"
ვარიანის სკოლის პინის ქირა	600-"
" " მსახურის ჭამაგირი	600-"
" " გათბობა	800-"
საგურამოს სკოლის პინის ქირა	600-"
" " მსახურის ჭამაგირი	600-"

ნავთულის სკოლის და მასწავლებლის პინის ქირა	650 - "
" " მსახურის ჯამაგირი	600 - "
" " გათბობა	800 - "
სკოლებისათვის ხელნაწყო ნივთების შესაღწენად	3000 - "
ყოფილ მასწავლებელს ივ. გოგოლაშვილს დახმარება	600 - "
განათლების გასავრცელებლად გორა-ჭიხაიში და რგანში	427 - "
მოულოდნელი და საგზაო ხარჯი მასწავლებლებს	6200 - "
სასკოლო აღვილის შესაძენად ვარიანში	2800 - "
ბათუმის სკოლის შესანახად	19200 - "
დახმარება განყოფილებებს სკოლების შესანახად	50178 - "
ს უ ლ -	181000 - "

III

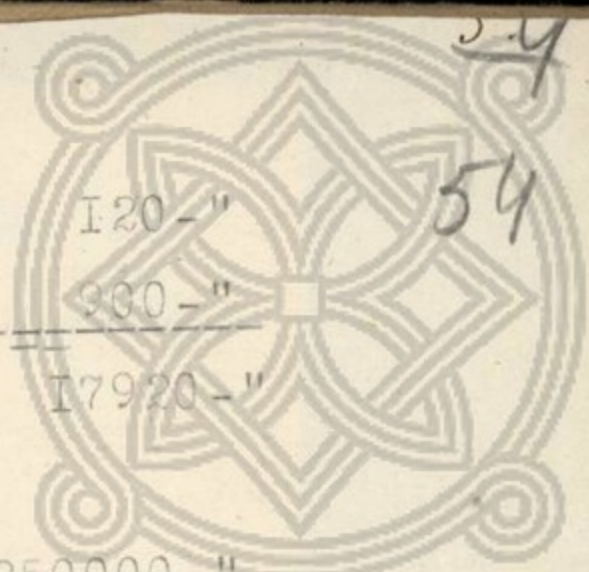
ბიბლიოთეკებისა და სახალხო კითხვების მომწყობი სექცია.

ვერის ბიბლიოთეკას დახმარება	1200 - "
ავლაბრის " "	1000 - "
დიდუბის " "	1000 - "
ნამალადევის " "	1000 - "
წმ. ნინოს უბნის " "	1000 - "
ნავთულის " "	1000 - "
სკოლებთან არსებულ ბიბლიოთეკებს	
აფენის ბიბლიოთეკას	300 - "
წინარეხის " "	300 - "
შრომის " "	300 - "
გომარეთის " "	300 - "
ყალამშის " "	300 - "
დახმარება სოფლის ბიბლიოთეკებს	3000 - "
დექციების და სახალხო კითხვების გასამართავად	6000 - "
მოულოდნელი და წვრილმანი ხარჯები	1500 - "
ბიბლიოთეკების განყოფილებას ბიბლიოთეკების შესანახად	-----
ს უ ლ -	18200 - "

IV

სამუშეუშო სექცია

წიგნების, გაზეთების და ნივთების შესაძენად	2500 - "
ნივთების ასაწერად ხელნაწერის ასანუს.	600 - "
ჯამაგირის ბიბლიოთეკარს	6600 - "
" მის თანამემწეს	5400 - "
" მსახურს	1800 - "

- 84. ტიქრის გორის მეეზოვეს ჭამაგირი
- 85. წყალი, გათბობა და მოულოდნელი

V

- 86. სტამბის შესამენად და წიგნების საბეჭდავად
შედმეჭი შემოსავლის 10% მიემატა ხათადარიგო
თანხას

250000 -"

606253 -II

508-82

- " " 90% სახარჯო თანხას

4579-39

611341-32

დამტკიცებულია საზოგადოების რწმუნებულთა კრებაზე
4/II 1919 წ. შემდეგის ცვლილებით და დამატებით:

"მიეცეს გამგეობას უფლება წიგნების გამომცემ-
ლობის საჭიროებისათვის გაიღოს საზოგადოების საერო
და, თუ აუცილებელი იქნება, სპეციალ თანხებიდან
500,000 მანეთამდე ე.ი. ნახევარ მილიონამდე!"

შეკრული: ვ. მუსხელიანი

В этом деле пронумерованы записки
№ 54

Ц. К. архивный Архив
Фонд № 481

6430. *материалы по делу и.*
8 *вн* 1963

18/III - 541,
Лухина

Ц Г И А
ПРОВЕРЕНО:
19/III 1954 г.

Г. 5 IV 1958 г.

Машин

Г. 12 VI 1959 г.

Машин

Ц Г И А
ПРОВЕРЕНО:
23/IV 1959 г.

30 VI 1961 г.

агентура

Ц Г И А
ПРОВЕРЕНО:
10 VII 1957 г.

Хенурман

Ц Г И А
ПРОВЕРЕНО:
14 VIII 1957 г.

Лухьянова

В ЭТОМ ДЕЛЕ ПРОИЗВЕДЕНО
22/IV 1963 г.
54) ЛИСТОВ
Подпись *Г. Зуров*